

ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ
พระครูนนทกัญญาภรณ์
(หลวงปู่แล้ อินฺทกโก อดีตเจ้าอาวาสวัดบางพูดใน)

ทำวัตรเช้า - เย็น
แปล

ประวัติวัดบางพูดใน

วัดบางพูดในสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๙ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้สร้างการขนานนาม วัดนี้ก็ขนาดตามท้องที่ตั้งวัด คือ คลองบางพูด

วัดบางพูดในปัจจุบันตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๖ ถนนสุขาประชาสรรค์ ๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลปากเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินตั้งวัดเนื้อที่ ๒๒ ไร่ มีอาณาเขตทิศเหนือยาว ๑๙๒ วา ทิศใต้ยาว ๑๗๐ วา ทิศตะวันออกยาว ๔๙ วา ทิศตะวันตกยาว ๕๒ วา ที่ธรณีสงฆ์จำนวน ๒ แปลง เนื้อที่ ๑๗ ไร่ พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีคลองบางพูดตัดผ่านวัด มีถนนสาธารณะ (สุขาประชาสรรค์ ๒) เป็นทางคมนาคมสะดวกเชื่อมกับถนนใหญ่ (แจ้งวัฒนะ) ในตลาดปากเกร็ด

ภายในวัดมีอาคารเสนาสนะต่างๆ ดังนี้ อุโบสถสร้าง ๑๔.๕ เมตร ยาว ๓๒.๕ เมตร สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๙ ลักษณะทรงไทยสูงก่อด้วยอิฐอมญ กุฏิสงฆ์จำนวน ๑๙ หลัง เป็นอาคารไม้ทรงไทย และคอนกรีตเสริมเหล็ก ๒ ชั้น หอสวดมนต์ วิหาร ศาลาบำเพ็ญกุศลฌาปนสถาน (เมรุ) หอระฆัง มณฑป ๒ หลัง หอพิพิธภัณฑ์ ศาลาตั้งศพ ๒ หลัง ศาลาการเปรียญ ๒ หลัง ศาลาน้ำ ๓ หลัง นอกจากนี้ยังมีพระประธานในอุโบสถเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง ๑.๔๐ เมตร ท่านพระครูนนทศีลวัตรเป็นผู้สร้างขึ้นใหม่เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๔ และมีพระพุทธรูปปางต่างๆ จำนวน ๕๐ องค์ ประดิษฐานอยู่ที่หอสวดมนต์ ศาลาการเปรียญ หอพิพิธภัณฑ์ และมณฑปสำหรับประดิษฐานพระพุทธรูปท่าจำลอง ส่วนหอพิพิธภัณฑ์นั้นเป็นที่เก็บศาสนวัตถุของวัด และเป็นที่ประดิษฐานรูปเหมือนของพระครูนนทศีลวัตร (หลวงพ่อเ้า) อดีตเจ้าอาวาสผู้พัฒนาวัดให้เจริญรุ่งเรืองมาจนบัดนี้

วัดบางพุทไธ้ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๖๙
เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑๒.๔๙ เมตร ยาว ๒๒.๕๐ ได้ผูกพัทธสีมาเมื่อ
พ.ศ. ๒๓๗๐

ทางวัดบางพุทไธ้ได้ทำการเปิดสอนพระปริยัติธรรมมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๗
และยังได้จัดตั้งโรงเรียนประชาบาลขึ้นภายในเขตวัด ตั้งหน่วยอบรมประชาชน
(อ.ป.ต.) และยังสามารถเปิดให้ใช้บริเวณวัดเป็นการเฉพาะกิจ เช่น จัดเป็นหน่วย
เลือกตั้ง ส.ท., ส.จ., ส.ส., หน่วยคัดเลือกร่างการเกณฑ์ทหาร ตามนโยบายของ
รัฐบาล สร้างถังเก็บน้ำและบ่อเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง โดยการก่อสร้างถึงสูง
ด้วยคอนกรีต และบ่อน้ำเทพื้นด้วยคอนกรีต เพื่อบริการสาธารณชน

ประวัติอดีตเจ้าอาวาสที่ปกครองวัดบางพุทไธ้เท่าที่สืบทราบได้

๑ พระอธิการเริ่ม

๒ พระอธิการปุ่น ฐมมณฺโฑ พ.ศ. ๒๔๗๗ - ๒๔๗๙

๓ พระครูนนทศิลาวัตร (เป้า ทิปโก) พ.ศ. ๒๔๗๙-๒๕๒๓

๔ พระครูนนทกิจจาภรณ์ (แส อินทจกโก) พ.ศ. ๒๕๒๔-๒๕๕๗

๕ พระปลัดประสิทธิ์ เขมโรต ก.ค. ๕๗ - พ.ย. ๕๗

๖ พระอธิการเจต อินทวิโร ธ.ค. ๕๗ จนถึงปัจจุบัน

ประวัติพระครูนนทกิจจาภรณ์ (หลวงพ่อแสง อินทจกโก)

สถานะเดิม

ชื่อนายแสง นามสกุล หิมสาใจ เกิดวันอาทิตย์ที่ ๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๑ ปีมะโรง บิดานายเผือก หิมสาใจ มารดา นางภา หิมสาใจ เกิดที่กรุงเทพฯ การศึกษาจบชั้นประถม ๔ อาชีพทำสวน

อุปสมบท

ชื่อพระแสง ฉายา อินทจกโก อุปสมบทเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๒ ณ วัดบางพุทไธ ต.ปากเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
พระครูนนทศีลวัตร เจ้าอาวาสวัดบางพุทไธ พระอุปัชฌาย์
พระอาจารย์ตรี สุ่มโน รักษาการวัดเกาะพญาเจ่ง พระกรรมวาจาจารย์
พระอธิการเส็ง โกมล เจ้าอาวาสวัดภู พระอนุสาวนาจารย์
พ.ศ. ๒๔๙๒ สอบได้นักธรรมชั้นตรี
พ.ศ. ๒๔๙๓ สอบได้นักธรรมชั้นโท
พ.ศ. ๒๔๙๕ สอบได้นักธรรมชั้นเอก
(พ.ศ. ๒๔๙๔ ไม่ได้สอบนักธรรมเอกเนื่องจากอาพาธ)

ตำแหน่งทางคณะสงฆ์

วันที่ ๑๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๔ ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบางพุทไธ

วันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ได้รับตำแหน่งพระอุปัชฌาย์

วันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้เป็นพระครูสัญญาชั้นโท ที่พระครูนนทกิจจาภรณ์

มรณภาพด้วยเลือดคั่งในสมอง เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ รวมสิริอายุได้ ๘๖ ปี พรรษา ๖๕

สารบัญ

ทำวัตรเช้า แปล

คำบูชาพระรัตนตรัย	๖
ธัมมาภิกุติ	๗
สังฆาภิกุติ	๘
รัตนัตถ์ปปณามคาถา	๑๐
สังเวคปริกิตตนาปาฐะ	๑๒
ตั้งขณิกปัจจบเวกขณปาฐะ	๑๓
ธาตุปัจจบเวกขณปาฐะ	๒๐
ภาารสุตตคาถา	๒๔
ภัทเทกรัตตคาถา	๒๕
อาการ ๓๒	๒๖
บทพิจารณาสังขาร	๒๘
ติลักขณาทิกาคาถา	๓๐
อภินหปัจจบเวกขณะ	๓๒
ธัมการวาทิกาคาถา	๓๓
ปัดติทานะคาถา	๓๔
(จบทำวัตรเช้า)	

ทำวัตรเย็น แปล

คำบูชาพระรัตนตรัย	๓๓
ปูพพภาคนมการ	๓๕
พุทธานุสสติ	๓๕
พุทธานุสสติ	๔๐
ธัมมานุสสติ	๔๓
ธัมมานุสสติ	๔๓
สังฆานุสสติ	๔๕
สังฆานุสสติ	๔๖
(จบทำวัตรเย็น)	
พระคาถาชินบัญชร	๔๘
นมการสิทธิคาถา	๕๔
สัณพุทเธ	๕๕
มงคลสูตร	๕๖
รัตนสูตร	๕๗

ทำวัตรเช้า พุทธาภิกุติ หันทะ มะยัง พุทธาภิกุติง กะโรมะ เส

โยโส ตะถาคะโต

พระตถาคตเจ้านั้น, พระองค์ใด

อะระหัง

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธโ

เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

วิชาจะระณะสัมปันโน

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

สุคะโต

เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

โลกะวิทู

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ

เป็นผู้สามารถฝึกบุรุษที่สมควรฝึกได้อย่าง ไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะมะนุสสานัง

เป็นครูผู้สอนของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

พุทธโ

เป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ด้วยธรรม

ภะกะวา

เป็นผู้มีความจำเริญจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์

โย อิมัง โลกัง สะเทวะกัง สะมาระกัง สะพรัหมะกัง, สัสสะมะณะ
พรหมะณิง ปะชัง สะเทวะมะนุสสัง สะยังอะภิญญา
สัจฉิกัตวา ปะเวเทสิ

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ได้ทรงทำความดังทุกขให้
แจ้งด้วยพระปัญญาอันยิ่งเองแล้ว, ทรงสอนโลกนี้พร้อมทั้ง
เทวดา มาร พรหม, และหมู่สัตว์พร้อมทั้งสมณพราหมณ์,
พร้อมทั้งเทวดา และมนุษย์ให้รู้ตาม

โย รัมมัง เทเสสิ

พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด, ทรงแสดงธรรมแล้ว

อาทิกัลยาณัง

ไพบราะในเปื้องคัน

มัชฌะณิกัลยาณัง

ไพบราะในท่ามกลาง

ปะริโยสานะกัลยาณัง

ไพบราะในที่สุด

สาตถัง สะพัญญะนัง เกวะละปะริปุณณัง ปะริสุทธัง

พรัหมะจะริยัง ปะกาเสสิ

ทรงประกาศพรหมจรรย์, คือแบบแห่งการปฏิบัติอันประเสริฐ
บริสุทธิ์บริบูรณ์สิ้นเชิง, พร้อมทั้งอรรถะ (คำอธิบาย)
พร้อมทั้ง พญฺญชนะ (หัวข้อ)

ตะมะหัง ะกะวันตัง อะภิปุชะยามิ

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์นั้น

ตะมะหัง ะกะวันตัง สิระสา นะมามิ

ข้าพเจ้านอบน้อมพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ นั้นด้วย
เศียรเกล้า

(กราบระลึกพระพุทฺธคุณ)

ธัมมาภิกุติ

หันทะ มะยัง ธัมมาภิกุติง กะโรมะ เส

โยโส สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม

พระธรรมนั้นใด เป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
ได้ตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล

เอหิปัสสิโก

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่าท่านจงมาดูเถิด

โอปะนะยิโก

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

ปัจจุตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เฉพาะตน

ตะมะหัง ธัมมัง อะภิปุชยามิ

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระธรรมนั้น

ตะมะหัง ธัมมัง ลีระสา นะมามิ

ข้าพเจ้านอบน้อมพระธรรมนั้นด้วยเศียรเกล้า

(กราบระลึกพระธรรมคุณ)

สังฆาภิวัต

หันทะ มะยัง สังฆาภิวัตติง กะโรมะ เส

โย โส สุปะฏิปันโน ะคะวะโต ตาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น หมูไค, ปฏิบัติดีแล้ว

อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโต ตาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมูไค, ปฏิบัติตรงแล้ว

ญายะปะฏิปันโน ะคะวะโต ตาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมูไค,

ปฏิบัติเพื่อรู้ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว

ตามิจิปะฏิปันโน ะคะวะโต ตาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมูไค, ปฏิบัติสมควรแล้ว

ยะทิทัง

ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ

จัตตาริ ปุริสะยุคานิ อัฏฐะ ปุริสะปุคคะลา

คู่แห่งบุรุษสี่คู่, นับเรียงตัวบุรุษได้แปดบุรุษ^๑

เอสะ ะคะวะโต ตาวะกะสังโฆ

นั่นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

อาหุเนยโย

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

^๑ สี่คู่คือ โสดาปัตติมรรค-โสดาปัตติผล, สกิทาคามิมรรค-สกิทาคามิผล, อนาคามิมรรค-อนาคามิผล, อรหัตตมรรค-อรหัตตผล

ปาหุเนโย

เป็นสงฆ์ควรแก้สักระที่เขาคัดไว้ต้อนรับ

ทักษิณโย

เป็นผู้ควรรับทักษะณาทาน

อัญชลีกระณิโย

เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี

อะนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง โลกัสสะ

เป็นเนื่อนาบุญของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า

ตะมะหัง สังฆัง อะภิปุชยามิ

ข้าพเจ้าบูชาอย่างยิ่งเฉพาะพระสงฆ์หมู่ นั้น

ตะมะหัง สังฆัง นิระสา นะมามิ

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์หมู่ นั้นด้วยเศียรเกล้า

(กราบระลึกพระสังฆคุณ)

รตนัตตยัปปณามคาภา

หันทะ มะยัง ระตะนัตตยัปปะณามะคาถาโย

เจวะสังเวคะปะริกิตตะนะปาฐัญจะ ภะณามะ เต

พุทฺธो สุสุทฺธो กะรุณามะหัตถะโว

พระพุทธเจ้าผู้บริสุทธิ์มีพระกรุณาคุณห้วงมหารณพ

โยจันตะสุทฺธัพพะระญาณะโลจะโน

พระองค์ใดมีตา คือ ญาณอันประเสริฐหมดจดถึงที่สุด

โลกัสสะ ปาปุปะกิเลสฆาตะโก

เป็นผู้ฆ่าเสียซึ่งบาปและอุปกิเลสของโลก

วันทามิ พุทฺธัง อะหะมาตะเรนนะ ตัง

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้นโดยใจเคารพเอื้อเพื่อ

ธัมโม ปะทีโป วียะ ตัสสะ สัตถุนโน

พระธรรมของพระศาสดาสว่างรุ่งเรืองเปรียบดวงประทีป

โย มักกะปากามะตะเภทะภินนะโก

จำแนกประเภทคือมรรคผลนิพพานส่วนใด

โลกุตตะโร โย จะ ตะทัตตะ ทีปะโน

ซึ่งเป็นตัวโลกุตตระ, และส่วนใดที่ชี้แนวแห่งโลกุตตระนั้น

วันทามิ ธัมมัง อะหะมาตะเรนนะ ตัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้นโดยใจเคารพเอื้อเพื่อ

สังโฆ สุขเขตตาภยะติเขตตะสังยุณิโต

พระสงฆ์เป็นนาคบุญอันยิ่งใหญ่กว่านาคบุญอันดีทั้งหลาย

โย ทิฏฐะสันโต สุคะตานุโพระโก

เป็นผู้เห็นพระนิพพาน, ตรัสรู้ตามพระสุคต, หมู่ใด

โลลัปปะทีโน อะริโย สุขะระโส

เป็นผู้ละกิเลสเครื่องโลเลเป็นพระอริยเจ้ามีปัญญาดี

วันทามิ สังฆัง อะหะมาตะเรนนะ ตัง

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หม้อนั้นโดยใจเคารพเอื้อเพื่อ

อิจจะวะเมกัณตะภิปุชะเนยยะกัง, วัตถุตตะยัง วันทะ

ยะตาภิสังขะตัง, ปุญญัง มะยา ยัง มะมะ สัพพุปัฑทะวา,

มาโหนตุ เว ตัสสะ ปะภาวะสิทธิยา

บุญใดที่ข้าพเจ้าผู้โง่เขลาอยู่ซึ่งวัตถุธาตุสาม, คือพระรัตนตรัย
อันควรบูชายิ่งโดยส่วนเดียว, ได้กระทำแล้ว
เป็นอย่างยิ่งเช่นนี้
ขออุปัทวะ (ความชั่ว) ทั้งหลาย, จงอย่ามี
แก่ข้าพเจ้าเลย,
ด้วยอำนาจความสำเร็จอันเกิดจากบุญนั้น

สังเวคปริกิตตปาฐะ

อิธะ ตะถาคะโต โลเก อุปปันโน

พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลกนี้

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ

เป็นผู้ไกลจากกิเลส ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

ธัมโม จะ เทสิโต นิยยานิโก

และพระธรรมที่ทรงแสดงเป็นธรรมเครื่องออกจากทุกข์

อุปะสะมิโก ปะรินิพพานิโก

เป็นเครื่องสงบกิเลส เป็นไปเพื่อปรีติพพาน

สัมโพทะคามิ สุคะตูปะเวทิตะ

เป็นไปเพื่อความรู้พร้อม, เป็นธรรมที่พระสุคตประกาศ

มะยันตัง ธัมมัง สุตวา เอวัง ชานามะ

พวกเราเมื่อได้ฟังธรรมนั้นแล้ว, จึงได้รู้อย่างนี้ว่า

ชาติปิ ทุกขา

แม้ความเกิดเป็นทุกข์

ชราปิ ทุกขา

แม้ความแก่ก็เป็นทุกข์

มะระณัมปี ทุกขัง

แม้ความตายก็เป็นทุกข์

โลกะปะริเทวะทุกขะ โทมนัสสุปายาสาปี ทุกขา

แม้ความโศกความร่ำไรร่ำพันความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ, ความคับแค้นใจก็เป็นทุกข์

อัปปิเยหิ สัมปะโยโค ทุกโข

ความประสบกับสิ่งไม่เป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์

ปิเยหิ วิปะโยโค ทุกโข

ความพลัดพรากจากสิ่งเป็นที่รักที่พอใจก็เป็นทุกข์

ยัมปิจณัง นะละกะติ ตัมปี ทุกขัง

มีความปรารถนาสิ่งใดไม่ได้สิ่งนั้น นั่นก็เป็นทุกข์

สังจิตเตนะ ปัญจะปาทานักขันธา ทุกขา

ว่าโดยย่ออุปาทานขันธทั้งห้าเป็นตัวทุกข์

เสยยะถิทัง

ได้แก่สิ่งเหล่านี้คือ

รูปุปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่นคือรูป

เวทะนุปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่นคือเวทนา

สัทธูปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่นคือสัญญา

สังขารุปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่นคือสังขาร

วิญญานุปาทานักขันโธ

ขันธอันเป็นที่ตั้งแห่งความยึดมั่นคือวิญญาณ

เยสัง ปะริญญายะ

เพื่อให้สาวกกำหนดรอบรู้อุปาทานขันธเหล่านี้เอง
ธะระมาโน โส ภะกะวา

จึงพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นเมื่อยังทรงพระชนม์อยู่
เอวัง พะหุลัง สาวะเก วิเนติ

ย่อมทรงแนะนำสาวกทั้งหลาย เช่นนี้เป็นส่วนมาก
เอวังภากา จะปะนัสสะ ภะกะวะโต สาวะเกสุ

อะนุสาสะนีพะหุลา ปะวัตตะติ

อนึ่งคำสั่งสอนของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ย่อมเป็นไป
ในสาวกทั้งหลาย, ส่วนมาก, มีส่วนคือการจำแนกอย่างนี้ว่า

รูปร่าง อะนิจจัง

รูปไม่เที่ยง

เวทนา อะนิจจา

เวทนาไม่เที่ยง

สัญญา อะนิจจา

สัญญาไม่เที่ยง

สังขาร อะนิจจา

สังขารไม่เที่ยง

วิญญูณัง อะนิจจัง

วิญญูณไม่เที่ยง

รูปร่าง อะนัตตา

รูปไม่ใช่ตัวตน

เวทนา อะนัตตา

เวทนาไม่ใช่ตัวตน

สัญญา อะนัตตา

สัญญาไม่ใช่ตัวตน

สังขาร ะนัตตา

สังขารไม่ใช่ตัวตน

วิญญูณัง ะนัตตา

วิญญูณไม่ใช่ตัวตน

สัพเพ สังขาร ะนิจจา

สังขารทั้งหลายทั้งปวงไม่เที่ยง

สัพเพ ัมมา ะนัตตาคิ

ธรรมทั้งหลายทั้งปวงไม่ใช่ตัวตน ดังนี้

เต (ตา)^๑ มะยัง โอตินณามหะ

พวกเราทั้งหลายเป็นผู้ถูกรอรับแล้ว

ชาติยา

โดยความเกิด

ชะรามะระณนะ

โดยความแก่และความตาย

โสเทหิ ปะริเทเวหิ ทุกเขหิ โทมะนัสเสหิ อุปายาเสหิ

โดยความโสกความร่ำไรรำพันความไม่สบายกาย

ความไม่สบายใจ ความคับแค้นใจ ทั้งหลาย

ทุกโขติณณา

เป็นผู้ถูกความทุกข์หยังเอาแล้ว

ทุกขะปะเรตา

เป็นผู้มีความทุกข์เป็นเบื้องหน้าแล้ว

อัปปะวะณามินัสสะ เกะวลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยา

ปัญญายะถาคิ

ทำใ้จนการทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้, จะพึงปรากฏชัดแก่เราได้

^๑ หมายถึง ตา มะยัง

สำหรับพระภิกษุ-สามเณรสวด

จิระปะรินิพพุตัมปี ตัง ภะคะวันตัง อุทิสสะ อะระหันตัง
สัมมาสัมพุทฺธัง

เราทั้งหลายอุทิศเฉพาะพระผู้มีพระภาคเจ้า, ผู้ไกลจาก
กิเลส, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง, แม้ปรินิพพานนาน
แล้วพระองค์นั้น

สัทธา อะการัสมา อะนะการิยัง ปัพพะชิตา

เป็นผู้มีศรัทธาออกบวชจากเรือนไม่เกี่ยวข้องด้วยเรือนแล้ว

ตัสมิภะคะวะติ พฺรหฺมะจะริยัง จะรามะ

ประพศติอยู่ซึ่งพรหมจรรย์ในพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

ภิกขุณฺถ ลิกขาสาชีวะสะมาปันนา

ถึงพร้อมด้วยสิกขาและธรรมเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิตของภิกษุ
ทั้งหลาย

ตังโน พฺรหฺมะจะริยัง อิมัสสะ เกวะลัสสะ

ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยาเย สังวัตตะตุ

ขอให้พรหมจรรย์ของเราทั้งหลายนั้น, จงเป็นไปเพื่อการ
ทำที่สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้เทอญ

สำหรับอุบาสกอุบาสิกาสวด

จิระปะรินิพพุตัมปี ตัง ภะคะวันตัง สะระณัง คตะ

เราทั้งหลายผู้ถึงแล้วซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า,
แม้ปรินิพพานนานแล้ว พระองค์นั้นเป็นสรณะ

รัชมัญจะ สังขัญจะ

ถึงพระธรรมด้วย, ถึงพระสงฆ์ด้วย

ตัสสะ ภะคะวะโต สาสะนัง ยะถาสติ ยะถาพะลัง

มะนะสิกะโรมะ อะนุปะฏิปัชชามะ

จักทำในใจอยู่, ปฏิบัติตามอยู่, ซึ่งคำสั่งสอนของพระผู้
มีพระภาคเจ้านั้นตามสติกำลัง

สา สา โน ปะฏิปัตติ

ขอให้ความปฏิบัตินั้นๆ ของเราทั้งหลาย

อิมัสสะ เกวะลัสสะ ทุกขักขันธัสสะ อันตะกิริยาเยสังวัตตะ ตู

จงเป็นไปเพื่อการทำให้สุดแห่งกองทุกข์ทั้งสิ้นนี้เทอญ

(จบคำทำวัตรเช้า)

ตอชณิกปัจจเวกขณปาฐะ

(หันทะ มะยัง ตั้งขณะณิกะปัจจะเวก ขณะปาฐัง

ภะณามะ เส)

(เครื่องนุ่งห่ม)

ปะฏิสังขา โยนิโส จีวะรัง ปะฏิเสวามิ

เราย่อมพิจารณาโดยแยกคายแล้วนุ่งห่มจิวร

ยาระทาะ สัตตัสสะ ปะฏิมาตายะ

เพียงเพื่อบำบัดความหนาว

อุณหัสสะ ประภูมาตายะ

เพื่อบำบัดความร้อน

ทั้งสุมะกะสะวาทาตะปะสิริงสะปะสัมผัสสถานัง ประภูมาตายะ

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบยุงลมแดด

และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

ยะวะเทวะ หิริโกปีนะประภูจฉาทะนัตถัง

และเพียงเพื่อปกปิดอวัยวะอันให้เกิดความละอาย

(อาหาร)

ปะภูสิงขา โยนิโส ปิณฑะปาตัง ประภูเสวามิ

เราย่อมพิจารณาโดยแยกคายแล้วฉันบิณฑบาต

นะวะ ทะวายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความพลัดเพลिनสนุกสนาน

นะ มะทายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อความเมามันเกิดกำลังพล้งทางกาย

นะ มัณฑะนายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อประดับ

นะ วิภูสะนายะ

ไม่ให้เป็นไปเพื่อตกแต่ง

ยะวะเทวะ อิมัสสะ กายัสสะ จูติยา

แต่ให้เป็นไปเพียงเพื่อความตั้งอยู่ได้แห่งกายนี้

ยาปะนายะ

เพื่อความเป็นไปได้ของอรรถภาพ

วิหิงสุปะระติยา

เพื่อความสิ้นไปแห่งความลำบากทางกาย

พระหิมะจะรียานุกะหยาะ

เพื่ออนุเคราะห์แก่การประพาศิพรหมจรรย์

อิติ ปุราณจะ เวทะนัง ปะฏิหังขามิ

ด้วยการทำอย่างนี้, เรย์อ่มระงับเสียได้ซึ่งทุกขเวทนา
เกาคือความหิว

นะวัณจะ เวทะนัง นะ อุปปาเทตตامي

และไม่ทำทุกขเวทนาใหม่ให้เกิดขึ้น

ยาตรา จะ เม ภาวิสสะติ อะนะวัชชะตาจะ ผาสูวิหารโร จาติ

อนึ่งความเป็นไปโดยสะดวกแห่งอรรถาพินี้ด้วยความเป็น
ผู้หาโทษมิได้ด้วย, และความเป็นอยู่โดยผาสุกด้วย,
จักมีแก่เรา, ดังนี้

(ที่อยู่อาศัย)

ปะฏิสังขา โยนิโส เสนาสะนัง ปะฏิเสวามิ

เรย์อ่มพิจารณาโดยแยกคายแล้วใช้สอยเสนาสนะ

ยาวะเทวะ สัตตัสสะ ปิฎฐาตายะ

เพียงเพื่อบำบัดความหนาว

อุณหัสสะ ปะฏิฐาตายะ

เพื่อบำบัดความร้อน

ทังสะมะกะสะวาตาคะปะสสิริงสะปะสัมผัสตานัง ปะฏิฐาตายะ

เพื่อบำบัดสัมผัสอันเกิดจากเหลือบยุงลมแดด

และสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลาย

ยาวะเทวะ อุตฺตปุริสสะยะวิโนทะนัง ปะฏิสัถลานารามัตถัง

เพียงเพื่อบรรเทาอันตรายอันจักพึงมีจากดินฟ้าอากาศ,

และเพื่อความเป็นผู้ยินดีอยู่ได้ในที่หลีกเร้นสำหรับภาวนา

(ยารักษาโรค)

ประภูติสังขา โยสิโส คีดานะปัจจะยะเภสัชชะ ประริขารัง ปฏิวาามิ
เราย่อมพิจารณาโดยแบบกายแล้วบริโศกเภสัชบริหาร
อันเกื้อกูลแก่คนไข้

ยาระทေး อุปปันนัง เวยาพาธิกานัง เวทะนัง
ประภูติมาตายะ

เพียงบื่อบำบัดทุกขเวทนาอันบังเกิดขึ้นแล้วมีอาพาธต่างๆ
เป็นมูล

อภยาปัชณะประมะตยาติ

เพื่อความเป็นผู้ไม่มีโรคเบียดเบียนเป็นอย่างยิ่ง, ดังนี้

ธาตุปัจจะเวกชนปาฐะ

(หันทะ มะยัง ธาตุปัจจะเวกชะณะปาณังกะณามะ เส)

(เครื่องนุ่งห่ม)

ยะธำปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสัทฺถวาธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น, กำลัง
เป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนี้

ยะทิทัง จีวะรัง, ตะทุปะภุญชะโก จะ ปุคคะโล

สิ่งเหล่านี้คือจิ๋ว, และคนผู้ใช้สอยจิ๋ว

ธาตุมัตตะโก

เป็นสัทฺถวาธาตุตามธรรมชาติ

นิสสัตโต

มิได้เป็นสัตวะอันยั่งยืน

นิชชีโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญญ

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ จีวะราณี อะชิจฺจนียานิ

ก็จิ๋วทั้งหมดนี้, ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้นมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติวิยะ ชิจฺจนียานิ ชายันติ

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่ง ไปด้วยกัน

(อาหาร)

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ เท่านั้น,

กำลังเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิจ

ยะทิทัง ปิณฑะปาโต, ตะหุปะภุญชะโก จะปุคคะโล

สิ่งเหล่านี้คือบิณฑบาต, และคนผู้บริโภคบิณฑบาตนั้น

ธาตุมัตตะโก

เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ

นิสสัคโค

มิได้เป็นสัตะอันยั่งยืน

นิชชีโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญญ

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน

สัพโพบ ปะนายัง ปิณฑะปาโต อะชิจฺจนินิโย

ก็บิณฑบาตทั้งหมดนี้, ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้นมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติวิยะ ชิจฺจนินิโย ชายะติ

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน

(ที่อยู่อาศัย)

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น, กำลังเป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิจ

ยะทิทัง เสนาสะนัง, ตะพุปะญฺญชะโก จะปุกกะโล

สิ่งเหล่านี้คือเสนาสนะ, และคนผู้ใช้สอยเสนาสนะนั้น

ธาตุมัตตะโก

เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ

นิสสัคโค

มิได้เป็นสัตะอันยั่งยืน

นิชชีโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญฺญโ

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน

สัพพานิ ปะนะ อิมานิ เสนาสะนานิ อะชิจฺจนินิยานิ

ก็เสนาสนะทั้งหมดนี้, ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้นมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติวียะ ชิกฺขณะนียานิ ชายันติ

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน

(ยารักขาโรค)

ยะถาปัจจะยัง ปะวัตตะมานัง ธาตุมัตตะเมเวตัง

สิ่งเหล่านี้เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติเท่านั้น, กำลัง
เป็นไปตามเหตุตามปัจจัยอยู่เนื่องนิจ

ยะทิทัง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร, ตะทุปะญฺญชะโก
จะ ปุคคะโล

สิ่งเหล่านี้คือเภสัชบริหารอันเกื้อกูลแก่คนไข้, และคนผู้
บริโภคเภสัชบริหารนั้น

ธาตุมัตตะโก

เป็นสักว่าธาตุตามธรรมชาติ

นิสสัตโต

มิได้เป็นสัตวะอันยั่งยืน

นิหชิโว

มิได้เป็นชีวะอันเป็นบุรุษบุคคล

สุญฺญโ

ว่างเปล่าจากความหมายแห่งความเป็นตัวตน

สัพโพ ปะนังยัง คิลานะปัจจะยะเภสัชชะปะริกขาโร อะชิกฺขณะนียโ

ก็คิลานเภสัชบริหารทั้งหมดนี้, ไม่เป็นของน่าเกลียดมาแต่เดิม

อิมัง ปุติกายัง ปัตวา

ครั้งมาถูกเข้ากับกายอันเนาอยู่เป็นนิจนี้แล้ว

อะติวียะ ชิกฺขณะนียโ ชายะติ

ย่อมกลายเป็นของน่าเกลียดอย่างยิ่งไปด้วยกัน

การสวดคาถา หันทะ มะยัง ภาเรสุตตะคาถาโย ภะณามะ เต

ภารา หะเว ปัญจักขันธา

ขันธทั้งห้าเป็นของหนักเนื้อ

ภาเรหาโร จะ ปุคคะโล

บุคคลแหละเป็นผู้แบกของหนักพาไป

ภาราทานัง ทุกขัง โลเก

การแบกถือของหนักเป็นความทุกข์ในโลก

ภาเรนิกเขปะนัง สุขัง

การสลัดของหนักทิ้งลงเสียเป็นความสุข

นิกขิปิตวา คะรุง ภารัง

พระอริยเจ้าสลัดทิ้งของหนักลงเสียแล้ว

อัญญัง ภารัง อะนาทียะ

ทั้งไม่หยาบฉวยเอาของหนักอันอื่นขึ้นมาอีก

สะสมลัง ตัณหัง อัพพุหะ

ก็เป็นผู้ถอนตัณหาขึ้นได้กระทั่งราก

นิจฉาโต ปะรินิพพุโต

เป็นผู้หมดสิ่งปรารถนาดับสนิทไม่มีส่วนเหลือ

กัทเทกธัตตคาถา หันทะ มะยัง กัทเทกะธัตตคาถาโย ภะณามะ เเล

อะติตัง นานาวาคะเมยยะ นัปปะฏิกังเข อะนาคะตัง,
บุคคลไม่ควรตามคิดถึงสิ่งที่ล่วงไปแล้วด้วยอาลัย, และไม่
พึงพะวงถึงสิ่งที่ยังไม่มาถึง

ยะทะติตัมปะหิณันตัง อัปปัตตัญจะ อะนาคะตัง
สิ่งเป็นอดีตก็ละไปแล้ว สิ่งเป็นอนาคตก็น่าจะไม่มา

ปัจจุปปันนัญจะ โย รัมมัง ตัตตะ ตัตตะ วิปัสสะติ,

อะสังหิรัง อะสังกุปปัง ตัง วิทธา มะนุพฺพุระเย

ผู้ใดเห็นธรรมอันเกิดขึ้นเฉพาะหน้าที่นั้นๆอย่างแจ่มแจ้ง,
ไม่มัวอ่อนแอ คลอนแคลน, เขาควรพอกพูนอาการ
เช่นนั้นไว้

อัสสเวหะ กิจจะมาตูปปัง โก ชัญญา มะระณัง สุเว

ความเพียรเป็นกิจที่ต้องทำวันนี้, ใครจะรู้ความตาย
แม้พรุ่งนี้

นะ หิโน สังกะธันเตนะ มะหาเสณนะ มัจจุณา

เพราะการคิดเพียรต่อมัจจุราชซึ่งมีเสนามากย่อมไม่มี
สำหรับเรา

เอวัง วิหาริมาทาปัง อโหธัตตะมะตันทิตัง,

ตัง เว กัทเทกะธัตโตติ สันโต อาจิกขะเต มุนิ

มุนิผู้สงบย่อมกล่าวเรียกผู้มีความเพียรอยู่เช่นนั้น,
ไม่เกียจคร้านทั้งกลางวันกลางคืนว่า “ผู้เป็นอยู่แม้
เพียงราตรีเดียวก็น่าชม”

อาการ ๓๒

หันทะ มะยัง ทวัตติงสาการะปาฐัง ภะณามะ เส

อะยัง โข เม กาโย

กายของเรา^{นี้}แล

อุทธัง ปาทะตะลา

เบื้องบนแต่^{นี้}พื้นเท้าขึ้นมา

อะโรเกสสะมัตตะกา

เบื้องต่ำแต่ปลายผมลงไป

ตะจะปะริยันโต

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุครอบ

ปุโรหานันปะการัสสะ อะสุจิโน

เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่างๆ

อัตถิ อิมัสมิง กาเย

มีอยู่ในกาย^{นี้}

เกสา

คือผมทั้งหลาย

หะทะยัง

หัวใจ

โลมา

คือขนทั้งหลาย

ยะกะนัง

ตับ

นะขา

คือเล็บทั้งหลาย

กิโถมะกัง

พังผืด

ทันตา

คือฟันทั้งหลาย

ปีหะกัง

ไต

ตะโจ

หนัง

ปัสสาสัง

ปอด

มังสัง

เนื้อ

อันตัง

ไส้ใหญ่

นะหารู

เอ็นทั้งหลาย

อันตะकुณัง

สายรัดไส้

อัญญิ

กระดูกทั้งหลาย

อุทะริยัง

อาหารใหม่

อัญญิมิณฺหัง

เยื่อในกระดูก

กะริสัง

อาหารเก่า

วิกกัง

น้ำมัน

ปีตตั้ง

เสมหัง

ปุปฺพโพ

โลหิตัง

เสโท

เมโท

อัสสุ

วะสา

เขโพบ

สิงคาณิกา

ละลิกา

มุตตัง

มัตตะเก มัตตะลุงคัง

เอวะ มะยัง เม กาโย

อุทฺธัง ปาทะตะลา

อะโหเกสสมัตตะกา

ตะจะปะริยันโต

ปุโรหานันปะการัสสะ อะสุจิโน

เต็มไปด้วยของไม่สะอาดมีประการต่างๆ อย่างนี้แล

น้ำดี

น้ำเสลด

น้ำเหลือง

น้ำเลือด

น้ำเหงื่อ

น้ำมันขี้

น้ำตา

น้ำมันเหลว

น้ำลาย

น้ำมูก

น้ำมันไขข้อ

น้ำมูตร

เยื่อในสมอง

กายของเรานี้ อย่างนี้

เปื่องบนแต่พื้นเท้าขึ้นมา

เปื่องต่ำแต่ปลายผมลงไป

มีหนังหุ้มอยู่เป็นที่สุครอบ

บทพิจารณาสังขาร (หลังทำวัตรเช้าและก่อนเข้านอน)

สัพเพ สังขารา อนิจจา

สังขารคือร่างกายจิตใจ, และรูปธรรมนามธรรมทั้งหมดทั้งสิ้น,
มันไม่เที่ยง, เกิดขึ้นแล้วดับไป, มีแล้วหายไป

สัพเพ สังขารา ทุกขา

สังขารคือร่างกายจิตใจ, แลรูปธรรมนามธรรมทั้งหมด
ทั้งสิ้น, มันเป็นทุกข์ทนยาก, เพราะเกิดขึ้นแล้วแก่
เจ็บตายไป

สัพเพ ธัมมา อนัตตา

สิ่งทั้งหลายทั้งปวง, ทั้งที่เป็นสังขารแลมิใช่สังขารทั้งหลาย
ทั้งสิ้น, ไม่ใช่ตัวไม่ใช่ตน, ไม่ควรถือว่าเราของเรา
ว่าตัวว่าตนของเรา

อะธู汪 ชีวิตัง

ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน เราจะละเว้นเป็นต่างๆ, คือว่าเรา
จะต้องพลัดพรากจากของรักของเจริญใจทั้งหลายทั้งปวง
กัมมัตสะโกมหิ กัมมะทายาโท กัมมะโยนิ กัมมะพันธู กัมมะ
ปะฏิสะระโณ (ณา)

เรามีกรรมเป็นของของตน, มีกรรมเป็นผู้ให้ผล, มีกรรมเป็น
แดนเกิด, มีกรรมเป็นผู้ติดตาม, มีกรรมเป็นที่พึงอาศัย
ยัง กัมมัง กะริสสามิ, กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา,

ตัสสะ ทายาโท (ทา) ะวิสสามิ

เราทำกรรมอันใดไว้, เป็นบุญหรือเป็นบาป, เราจะเป็น
ทายาท, คือว่าเราจะต้องได้รับผลของกรรมนั้นๆ สืบไป

เอ วัง อัมเหหิ อะภินัง ปังจะเวกขิตัพพัง

เราทั้งหลายควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวันๆ เถิด

ธวััง มะระณัง

ความตายเป็นของยังยืน

อะวัสสัง มะยา มะริตัพพัง

อันเราจะพึงตายเป็นแท้

มะระณะปะริโยสานัง เม จีวัตัง

ชีวิตของเรามีความตายเป็นที่สุครอบ

จีวัตัง เม อะนียะตัง

ชีวิตของเราเป็นของไม่เที่ยง

มะระณัง เม นียะตัง

ความตายของเราเป็นของเที่ยง

วะตะ

ควรที่จะสังเวช

อะยัง กาโย

ร่างกายนี้

อะจิรัง

มิได้ตั้งอยู่นาน

อะเปตะวิญญานโณ

ครันปราศจากวิญญาน

ภุทโท

อันเขาทิ้งเสียแล้ว

อะธิสเสตตะติ

จักนอนทับ

ปะฐะวัง

ซึ่งแผ่นดิน

กะลิงกระรัง อิวะ

ประคุดังว่าท่อนไม้และท่อนฟืน

นิริตถัง

หาประโยชน์มิได้

อะนิจจา ะตะ สังขารา

สังขารทั้งหลายไม่เที่ยงหนอ

อุปปาตะวะยะธัมมิโน

มีความเกิดขึ้นแล้วมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา

อุปปัชชิตวา นิรุชฌันติ

ครั้นเกิดขึ้นแล้วย่อมดับไป

เตสัง วูปะสะโม สุโข

ความเข้าไปสงบระงับสังขารทั้งหลาย, เป็นสุขอย่างยิ่ง, ดังนี้

ติลักขณาทิกถา

หันทะ มะยัง ติลักขณาทิกถาโย ภะณามะ เส

สัพเพ สังขารา อะนิจจาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ

เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า, สังขารทั้งปวงไม่เที่ยง

อะละ นิพพินตะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทธียา

เมื่อนั้นย่อมเหนื่อยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง, นั่นแหละ

เป็นทางแห่งพระนิพพาน อันเป็นธรรมอันหมดจด

สัพเพ สังขารา ทุกขาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ

เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า, สังขารทั้งปวงเป็นทุกข์

อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา

เมื่อนั้นย่อมเหนืยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง,
นั่นแหละเป็นทางแห่งพระนิพพานอันเป็นธรรมหมดจด

สัพเพ รัมมา อะนัตตาติ ยะทา ปัญญาเย ปัสสະติ

เมื่อใดบุคคลเห็นด้วยปัญญาว่า, ธรรมทั้งปวงเป็นอนัตตา

อะถะ นิพพินทะติ ทุกเข เอสะ มัคโค วิสุทฐิยา

เมื่อนั้นย่อมเหนืยหน่ายในสิ่งที่เป็นทุกข์ที่ตนหลง, นั่น
แหละเป็นทางแห่งพระนิพพานอันเป็นธรรมหมดจด

อัปปะกา เต มะนุสเสสุ เย ชะนา ปาระคามิโน

ในหมู่มนุษย์ทั้งหลาย, ผู้ที่ถึงฝั่งแห่งพระนิพพานมีน้อยนัก

อะถายัง อิตะรา ปะชา ตีระเมวานุชาระติ

หมู่มนุษย์นอกนั้นย่อมวิ่งเเลาะอยู่ ตามฝั่งในนี้เอง

เย จะโข สัมมะทักขาเต รัมเม รัมมานุวัตติโน

ก็ชนเหล่าใด, ประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมในธรรม
ที่ตรัสไว้ชอบแล้ว

เย ชะนา ปาระเมสสันติ มัจจุเชยยัง สุทฺตตะรัง

ชนเหล่านั้นจักถึงฝั่งแห่งพระนิพพาน, ข้ามพ้นบ่วงแห่ง
มัจจุที่ข้ามได้ยากนัก

กัณ्हัง รัมมัง วิปะหะเย สุกัง ภาเวตะ ปันทิตโต

จงเป็นบัณฑิตละธรรมคำเสีย, แล้วเจริญธรรมขาว

โอภา อะโนกะมาคัมมะ วิเวเก ยัตถะ ทูระมัง, ตัตตรา

ภีระติมิจเฉยยะ หิตวา กาเม อะภิญญะโน

จงมาถึงที่ไม่มีน้ำ, จากที่มีน้ำ, จงละกามเสีย, เป็นผู้ไม่มี
ความกังวล, จงยินดีเฉพาะต่อพระนิพพาน, อันเป็น
ที่สัจซึ่งสัตว์ยินดีได้โดยยาก

อภิณห์ปัจจะเวกขณะ

หันทะ มะยัง อะภินะปัจจะเวกขณะปาณัง ภาณามะ เส

ชะราธัมโมมहि ชะรัง อะนะตีโต (อะนะตีตา)^๑

เรามีความแก่เป็นธรรมดาจะล่วงพ้นความแก่ไปไม่ได้
พะยาธิธัมโมมहि พยาธิง อะนะตีโต (อะนะตีตา)^๑

เรามีความเจ็บไข้เป็นธรรมดาจะล่วงพ้นความเจ็บไข้ไปไม่ได้
มะระณะธัมโมมहि มะระณัง อะนะตีโต (อะนะตีตา)^๑

เรามีความตายเป็นธรรมดาจะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้
สัพเพหิ เม ปิเยหิ มะนาเปหิ นานาภาโว วินาภาโว

เราจะละเว้นเป็นต่างๆ, ก็ว่าเราจะต้องพลัดพรากจาก
ของรักของเจริญใจทั้งหลายทั้งปวง

กัมมัตตะโกมहि กัมมะทายาโท กัมมะโยนิ กัมมะพันธู
กัมมะปะฏิสัระโณ (ณา)

เรามีกรรมเป็นของๆ ตน, มีกรรมเป็นผู้ให้ผลมีกรรมเป็น
แดนเกิด, มีกรรมเป็นผู้ติดตาม, มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย
ยัง กัมมัง กะริสสามิ, กัลยาณัง วา ปาปะกัง วา, ตัสสะ
ทายาโท(ทา) ภาวิสสามิ

เราทำกรรมอันใดไว้, เป็นบุญหรือเป็นบาป, เราจะเป็น
ทายาท, ก็ว่าเราจะต้องได้รับผลของกรรมนั้นๆ สืบไป
เอวัง อัมहेหิ อะภินัน्हัง ปัจจะเวกขิตัพพัง
เราทั้งหลายควรพิจารณาอย่างนี้ทุกวันๆ เกิด

รับทราบวาทีกาชา

หันทะ มะยัง รัมมะการะวาทีกาชาโย ภะณามะ เส

เย จะ อะตีตา สัมพุทธา เย จะ พุทธา อะนาคะตา โย
เอตะระหิ สัมพุทโธ พะหุณนัง โสกะนาสะโน

พระพุทธรูปเจ้าบรรดาที่ล่วงไปแล้วด้วย, ที่ยังไม่มาตรัสรู้ด้วย,
และพระพุทธรูปเจ้าผู้จัดโลกของมหาชนในกาลบัดนี้ด้วย

สัพเพ สัทธัมมะคะรุโน วิหะรังสุ วิหาติ จะ, อะถาปี
วิหะริสสันติ เอสา พุทธานะฐัมมะตา

พระพุทธรูปเจ้าทั้งปวงนั้นทุกพระองค์ เคารพพระธรรม, ได้
เป็นมาแล้วด้วย, กำลังเป็นอยู่ด้วย และจักเป็นด้วยเพราะ
ธรรมคาของพระพุทธรูปเจ้าทั้งหลายเป็นเช่นนั้นเอง

ตัสมา หิ อัตตะกามาเนมะ มะหัตตะมะภิกังกะตา, สัทธัมโม
คะรุกาตัพโพ สะรังง พุทธานะสาสะนัง

เพราะฉะนั้น, บุคคลผู้รักตน หวังอยู่เฉพาะคุณเบื้องสูง
เมื่อระลึกได้ถึงคำสั่งสอนของพระพุทธรูปเจ้าอยู่จึงทำความ
เคารพพระธรรม

นะ หิ รัมโม อะรัมโม จะ อุโธ สะมะวิปฏิโกโน

ธรรมและอธรรมจะมีผลเหมือนกันทั้งสองอย่างหาไม่ได้

อะรัมโม นิระยัง เนติ รัมโม ปาเปติ สุขะติง

อธรรมย่อมนำไปนรก, ธรรมย่อมนำไปถึงสุคติ

รัมโม หะเว รักกะติ รัมมะจาริง

ธรรมแหละย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรมเป็นนิจ

รัมโม สุขิณโณ สุขะมาวะหาติ

ธรรมที่ประพฤติดีแล้วย่อมนำสุขมาให้ตน

เอธานิสังโส รัมเม สุขิณเณ

นี่เป็นอันสงสันในธรรมที่ตนประพฤติดีแล้ว

ปตติทานะคาถา

(หันทะ มะยัง ปตติทานะคาถาโย ภะณามะ เส)

(เชิญเถิด เราทั้งหลาย จงสวดคาถาแผ่ส่วนบุญกันเถิด)

ยา เทวะตา สันติ วิหาระวาสินี, อุเป ณะเร โพธิณะเร ตะหิง ตะหิง
เทพยดาทั้งหลายเหล่าใด มีปกติอยู่ในวิหารสังฆิตที่เรือน
พระสถูป ที่เรือนโพธิ ในที่นั้นๆ

ตา ัมมะทานะนะ ะวันตุ ปุชิตา โสตติง ะโรนเตชะ
วิหาระมัญฑะเล

เทพยดาทั้งหลายเหล่านั้น, เป็นผู้อันเราทั้งหลายบูชาแล้ว
ด้วยธรรมทาน, ขอจงทำซึ่งความสวัสดิ์ ความเจริญ
ในมณฑลวิหารนี้

เถรา จะ มัชฌา ณะวะกา จะ ภิกขะโว สารามิกา ทานะปะตี
อุปาสะกา

พระภิกษุทั้งหลายที่เป็นเถระก็ดี ที่เป็นปานกลางก็ดี
ที่เป็นผู้บวชใหม่ก็ดี อุบาสก อุบาสิกาทั้งหลายที่เป็น
ทานาธิปไตยก็ดี พร้อมด้วยอารามิกชนก็ดี

คามา จะ เทสา นิคะมา จะ อิสสระรา สัปปาณะญฺฐา สุจิตา
ะวันตุ เต

ชนทั้งหลายเหล่าใด ที่เป็นชาวบ้านก็ดี, ที่เป็นชาวต่างประเทศ
ก็ดี, ที่เป็นชาวนิกมก็ดี, ที่เป็นอิสระเป็นใหญ่ก็ดี, ขอชน
ทั้งหลายเหล่านั้น จะเป็นผู้มีสุขเถิด

ชะลาพุชา เยปี จะ อัมมะสัมภะวา สังเสทชะตา อะละโวปะปาติกา
สัตว์ทั้งหลายที่เป็นชะลาพุชะกำเนิดก็ดี, ที่เป็นอัมมะชะ
กำเนิดก็ดี, ที่เป็นสังเสทชะกำเนิดก็ดี, ที่เป็นอุปะปาติกะ
กำเนิดก็ดี

นียนานกัங รัมมะวะรัง ปะฏิจะ เต สัพเพปิ ทุกข์สสะ
กะโรนตุ สังขะยัง

สัตว์ทั้งหลายทั้งปวงเหล่านั้นได้อาศัยซึ่งธรรมอันประเสริฐ,
เป็นนียนานกรรม, ประกอบในอันนำผู้ปฏิบัติให้ออกไป
จากสังขารทุกข์, จงกระทำซึ่งความสิ้นไปพร้อมแห่งทุกข์เกิด

ฐาตุ จิรัง สะตัง รัมโม รัมมัทธะรา จะ ปุคคะลา

ขอธรรมของสัตว์บุรุษทั้งหลายจงตั้งอยู่นาน, ขอบุคคล
ทั้งหลายผู้ทรงไว้ซึ่งธรรม จงดำรงอยู่นาน

สังโหม โหตุ สะมัคโค วะ อัตถายะ จะ หิตายะ จะ

ขอพระสงฆ์จงมีความสามัคคีพร้อมเพรียงกัน, ในอันทำ
ซึ่งประโยชน์ และสิ่งอันเกื้อกูลเกิด

อัมเห รักขะตุ สัทธัมโม สัพเพปิ รัมมะจาริโน

ขอพระธรรมจงรักษาไว้ซึ่งเราทั้งหลาย, แล้วจงรักษาไว้
ซึ่งบุคคลผู้ประพฤตซึ่งธรรมแม้ทั้งปวง

วาทติง สัมปาปุณเณยามะ รัมเม อะริยัปปะเวทิตะ

ขอเราทั้งหลายพึงถึงพร้อมซึ่งความเจริญในธรรม ที่พระอริยเจ้า
ประกาศไว้แล้ว

ปะสันนา โหนตุ สัพเพปิ ปาณิโน พุทธะสาสะเน

ขอสรรพสัตว์ทั้งหลายทั้งปวง, จงเป็นผู้เลื่อมใสใน
พระพุทธานุศาสนา

สัมมา ธาวัง ปะเวจันโต กาเล เทโว ปะวัสสะตุ

ขอฝนจงนำความสำเร็จมาสู่พื้นปฐพี, เพื่อความเจริญ
แก่สัตว์ทั้งหลาย

วุฑฒิ ภาวยะ สัตตานัง สะมิทัง เนตุ เมทะนิง
ขอฝนจงนำความสำเร็จมาสู่พื้นปฐพี, เพื่อความเจริญ
แก่สัตว์ทั้งหลาย

มาตา ปิตา จะ อัคระชัง นิจจัง รักขันติ ปุตตะกัง
มารดา และบิดา ย่อมรักษานบุตร ที่เกิด
ในตนเป็นนิจ ฉันท

เอวัง รัมเมนะ ราชาโน ปะชัง รักขันตุ สัพพะทา
ขอพระราชาจงปกครองประชาชน, โดย
ชอบธรรมในกาลทุกเมื่อฉันทนั้น ตลอดกาล

(จบทำวัตรเช้า)

ทำวัตรเย็น คำบูชาพระรัตนตรัย

โย โส ภะคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ

พระผู้มีพระภาคเจ้านั้นพระองค์ใด, เป็นพระอรหันต์,
ดับเพลิงกิเลสเพลิงทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

สวากขาโต เยนะ ภะคะวะตา ธัมโม

พระธรรมเป็นธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด,
ตรัสไว้ดีแล้ว

สุปฏิปันโน ยัสสะ ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์ใด,
ปฏิบัติดีแล้ว

ตัมมะยัง ภะคะวันตัง สะธัมมัง สะสังฆัง,

อิเมหิ ลักการะหิ ยะถาระหัง อาโรปิเตหิ อะภิปูชะยามะ

ข้าพเจ้าทั้งหลาย, ขอบูชาอย่างยิ่งซึ่งพระผู้มี พระภาคเจ้า
พระองค์นั้น, พร้อมทั้งพระธรรมและพระสงฆ์, ด้วยเครื่อง
สักการะทั้งหลายเหล่านี้, อันยกขึ้นตามสมควรแล้วอย่างไร

สาธุโน ภันเต ภะคะวา สุจิระปะรินิพพุตปิ

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ, พระผู้มีพระภาคเจ้าแม่ปรินิพพาน
นานแล้ว, ทรงสร้างคุณอันสำเร็จประโยชน์ไว้แก่ข้าพเจ้า
ทั้งหลาย

ปัจฉิมา ชะนะตานุกัมปะมานะสา

ทรงมีพระเหตุที่ยอนุเคราะห์แก่พวกข้าพเจ้า อันเป็น
ชนรุ่นหลัง

อิเม สักการะ ทุกะตะปณณการะภูเต ปะภูคักคณาตุ

ขอพระผู้มีพระภาคเจ้าจงรับเครื่องสักการะ อันเป็นบรรณาการ
ของคนยากทั้งหลายเหล่านี้

อัมหากัง ทิมะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอด
กาลนานเทอญฯ

อะระหัง สัมมาสัมพุทโธ ะกะวา

พระผู้มีพระภาคเจ้า เป็นพระอรหันต์, ดับเพลิงกิเลส
เพลิงทุกข์สิ้นเชิง, ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

พุทฺธัง ะกะวันตัง อะภิวาเทมิ

ข้าพเจ้าอภิวาทพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

(กราบ)

สวากขาโต ะกะวะตา ัมโม

พระธรรมเป็นธรรมที่พระผู้มีพระภาคเจ้า, ตรัสไว้ดีแล้ว

ัมมัง นะมัสสามิ

ข้าพเจ้านมัสการพระธรรม (กราบ)

สุปะฏิปันโน ะกะวาโต สวะกะสังโฆ

พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า, ปฏิบัติดีแล้ว

สังฆัง นะมามิ

ข้าพเจ้านอบน้อมพระสงฆ์ (กราบ)

บุพพภาคนมการ

หันทะ มะย้ง พุทธัสสะ ะคะวะโต
บุพพะภาคะ นะมะการัง ะโรมะ เส

นะโม ตัสสะ ะคะวะโต

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น

อะระหะโต

ซึ่งเป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธัสสะ

ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

(๓ จบ)

พุทธานุสสติ

หันทะ มะย้ง พุทธานุสสะตินะย้ง ะโรมะ เส

ตั้ง โข ปะนะ ะคะวันตัง เอวัง กัลยาโณ กิตติสัทโท

อัพภูกะโต

ก็กิตติศัพท์อันงามของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้น, ได้ฟังไป
แล้วอย่างนี้ว่า

อิติปิ โส ะคะวา

เพราะเหตุอย่างนี้ๆ, พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น

หนังสือทำวัตรเช้า-เย็น

อะระหัง

เป็นผู้ไกลจากกิเลส

สัมมาสัมพุทธโ

เป็นผู้ตรัสรู้ชอบได้โดยพระองค์เอง

วิชชาจะระณะสัมปันโน

เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยวิชาและจรณะ

สุกะโต

เป็นผู้ไปแล้วด้วยดี

โกละวิทู

เป็นผู้รู้โลกอย่างแจ่มแจ้ง

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ

เป็นผู้สามารถฝึกบรุษที่สมควรฝึกได้อย่างไม่มีใครยิ่งกว่า

สัตถา เทวะมะนุสสานัง

เป็นครูผู้สอนของเทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย

พุทธโ

เป็นผู้ผู้ตื่นผู้เบิกบานด้วยธรรม

ภะกะวา ติ

เป็นผู้มีความจำเริญจำแนกธรรมสั่งสอนสัตว์, ดังนี้

พุทธาภิกษิ

หันทะ มะยัง พุทธาภิกษิติง กะโรมะ เส

พุทธ วาระหันทะวะระตาทีคุณาภียุตโต

พระพุทธเจ้าประกอบด้วยคุณ, มีความประเสริฐแห่ง

อรหัตคุณเป็นต้น

สุทธาภิญาณะกะรุณาหิ สะมาคะตัตโต

มีพระองค์อันประกอบด้วยพระญาณ, และพระกรุณาอัน
บริสุทธิ์

โพเชลโย สุชนะตัง กะมะลัง วะ สุโร

พระองค์ไฉตรงกระทำชนที่ดีให้เบิกบาน, จุอาทิตย์ทำ
บัวให้บาน

วันทามะหัง ตะมะระณัง ลีระสา ชินนทัง

ข้าพเจ้าไหว้พระชินสีห์ผู้ไม่มีกิเลสพระองค์นั้นด้วยเศียรเกล้า

พุทฺโธ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง

พระพุทธเจ้าพระองค์ใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์
ทั้งหลาย

ปะฐะมานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง ลีเรนะหัง

ข้าพเจ้าไหว้พระพุทธเจ้าพระองค์นั้น, อันเป็นที่ตั้งแห่ง
ความระลึกองค์ที่หนึ่งด้วยเศียรเกล้า

พุทฺธัสสาหัสมีทาโส (ทาสี)^๑ วะ, พุทฺโธ เม สามีกิสสะโร

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระพุทธเจ้า, พระพุทธเจ้าเป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า

พุทฺโธ ทุกขัสสะ มาตา จะวิชาตา จะ หิตัสสะ เม

พระพุทธเจ้าเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์
แก่ข้าพเจ้า

พุทฺธัสสาหัง นิยาเทมิ สะรีรัญชีวิตญิจัง

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระพุทธเจ้า

วันทันโต (ตี)^๑ หัง จะริสสามิ, พุทธสเสวะ สุโพธิตัง
ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพฤติตาม, ซึ่งความตรัสรู้ดีของ
พระพุทธรเจ้า

นัตติ เม สระระณัง อัญญัง, พุทโธ เม สระระณัง วะรัง
สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี, พระพุทธรเจ้าเป็นสถานะอัน
ประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, วัทเตยยัง สัตถุ สาสะเน
ด้วยการกล่าวคำสัจนี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
ของพระศาสดา

พุทฺธัง เม วันทะมานะนะ, (วันทะมานายะ)^๒ ยัง ปุญญัง
ประสูตัง อิธะ

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระพุทธรเจ้า, ได้ชวนขวายนุญใด
ในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม, มาहेสุง ตัสสะ เตชะสา
อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าด้วยเดชแห่งบุญนั้น

*กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา
ด้วยกายก็ดีด้วยวาจาก็ดีด้วยใจก็ดี

พุทฺธะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
กรรมน่าติเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพุทธรเจ้า

พุทฺโธ ปะภิกคัณหะตุ อัจจะยันตัง
ขอพระพุทธรเจ้าจงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนี้นั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง วะ พุทฺธะ
เพื่อการสำรวมระวังในพระพุทธรเจ้าในกาลต่อไป

^๑ วันทันตีหัง, ^๒ วันทะมานายะ * หมอบกราบลง

ธัมมานุสสติ

หันทะ มะยัง ธัมมานุสสะตินะยัง กะโรมะ เเต

สวากขาโต ภะคะวะตา ธัมโม

พระธรรมเป็นสิ่งที่พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสไว้ดีแล้ว

สันทิฏฐิโก

เป็นสิ่งที่ผู้ศึกษาและปฏิบัติพึงเห็นได้ด้วยตนเอง

อะกาลิโก

เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้และให้ผลได้ไม่จำกัดกาล

เอหิปัสสิโก

เป็นสิ่งที่ควรกล่าวแก่ผู้อื่นว่าท่านจงมาดูเถิด

โอปะนะยิโก

เป็นสิ่งที่ควรน้อมเข้ามาใส่ตัว

ปัจจุตตัง เวทิตัพโพ วิญญูหิ ติ

เป็นสิ่งที่ผู้รู้ก็รู้ได้เพราะตน, ดังนี้

ธัมมาภิกิธติ

หันทะ มะยัง ธัมมาภิกิธิตัง กะโรมะ เเต

สวากขาตะตาทีคุณะโยคะวะเสนะ เสยโย

พระธรรมเป็นสิ่งที่ประเสริฐเพราะประกอบด้วยคุณ, คือ
ความที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ดีแล้วเป็นต้น

โย มักกะปากะปะริยัตติวิโมกขะเภโท

เป็นธรรมอันจำเป็นมรรคผลปริยัติและนิพพาน

ธัมโม กุลกะปะตะนา ตะทะชาธิชาโร

เป็นธรรมทรงไว้ซึ่งผู้ทรงธรรมจากการตกไปสู่โลกที่ชั่ว

วันทามะหัง ตะมะหะรัง วัระธัมมะเมตัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมอันประเสริฐนั้น อันเป็นเครื่องขัด
เสียดซึ่งความมืด

ธัมโม โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมมะมุตะมัง

พระธรรมใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย

พุทธานุสสะติฏฐานัง วันทามิ ตัง สิริระนัง

ข้าพเจ้าไหว้พระธรรมนั้นอันเป็นที่ตั้ง แห่งความระลึก องค์
ที่สองด้วยเศียรเกล้า

ธัมมัสสาหสมิทาโส (ทาสี)^๑ วัระ, ธัมโม เมธามิกิสสะโร

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระธรรม, พระธรรมเป็นนาย
มีอิสระเหนือข้าพเจ้า

ธัมโม ทุกขัสสะ มาตา จะวิธาทา จะ หิตัสสะ เม

พระธรรมเป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์
แก่ข้าพเจ้า

ธัมมัสสาหัง นิยยาเทมิ สะรีรัญชีวิตัญจะตัง

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระธรรม

วันทันโตหัง (วันทันตีหัง)^๑ จะริสสามิ, ธัมมัสเสวะ สุธัมมะตัง

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่จักประพาศติดตาม, ซึ่งความ เป็นธรรมดี
ของพระธรรม

นัตถิ เม สะระณัง อัญญัง, ธัมโม เม สะระณัง วัระรัง

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระธรรมเป็นสรณะอัน
ประเสริฐของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, วัชเตยยัง สัตถุสาสะเน
ด้วยการกล่าวคำสัจนี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
ของพระศาสดา

ธัมมัง เม วันทะมานะ, (วันทะมานายะ)^๒ ยัง ปุญญัง
ปะสุตัง อีชะ

ข้าพเจ้าผู้ไหว้อยู่ซึ่งพระธรรม, ได้ชวนชวายนุญใดในบัดนี้
สัพเพปิ อันตะรายา เม, มาहेสุง ตัสสะ เตชะสา
อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าด้วยเดชแห่งบุญนั้น

*กาเยนะ วาจาเย วะ เจตะสา วา
ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

ธัมเม กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง
กรรมน่าติเตียนอันใดข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระธรรม

ธัมโม ปะภิกคัณหะตุ อัจจะยันตัง
ขอพระธรรมจงคงซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาถันตะเร สังวะริตุง วะ ธัมเม
เพื่อการสำรวมระวังในพระธรรมในกาลต่อไป

หญิงว่า * วันทันตีหัง, ^๒ หญิงว่า วันทะมานายะ * หมอบลง

สังฆานุสสติ

หันทะ มะยัง สังฆานุสสะตินะยัง กะโรมะ เเต

สุปะฏิปันโน ภะคะวะโต สาวะกะสังโฆ
สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด, ปฏิบัติดีแล้ว

อุชุปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด, ปฏิบัติตรงแล้ว
ญายะปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด, ปฏิบัติเพื่อรู้
ธรรมเป็นเครื่องออกจากทุกข์แล้ว

ตามิจิปะฏิปันโน ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

สงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้าหมู่ใด, ปฏิบัติสมควรแล้ว
ยะทิทั้ง

ได้แก่บุคคลเหล่านี้คือ

จัตตารี ปุริสะยุดานิ อัญฐะ ปุริสะปุคคะลา

คู่แห่งบุรุษสี่คู่, นับเรียงตัวบุรุษได้แปดบุรุษ

เอสะ ะคะวะโต สาวะกะสังโฆ

นั้นแหละสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า

อาหุเนยโย

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

ปาหุเนยโย

เป็นสงฆ์ควรแก่สักการะที่เขานำมาบูชา

ทักขิเนยโย

เป็นผู้ควรรับทักษิณาทาน

อัญชะลิกะระณิโย

เป็นผู้ที่บุคคลทั่วไปควรทำอัญชลี

อะนุตตะรัง ปุณฺณักเขตตัง โลกัสสา ติ

เป็นเนืองนิตย์ของโลก, ไม่มีนาบุญอื่นยิ่งกว่า, ดังนี้

สังขากิฉิติ

หันทะ มะยัง สังขากิฉิติง กะโรมะ เส

สัทธัมมะโ ข สุปะฏิปัตติคุณาติยุตโต

พระสงฆ์ที่เกิดโดยพระสัทธรรม, ประกอบด้วยคุณมีความ
ปฏิบัติดีเป็นต้น

โยภุสฺสัพพะโ อริยะะปุกกะละสังฆะเสฏฺฐโ

เป็นหมู่แห่งพระอริยบุคคลอันประเสริฐแปลจำพวก

สัตถัทธัมมะปะวะราสะยะกายะจิตโต

มีกายและจิตอันอาศัยธรรมมีศีลเป็นต้นอันบรร

วันทามะหัง ตะมะรียานะคะณัง สุสุทฺธัง

ข้าพเจ้าไหว้หมู่แห่งพระอริยเจ้าเหล่านั้นอันบริสุทธิ์ด้วยดี

สังโฆ โย สัพพะปาณีนัง สะระณัง เขมะมุตตะมัง

พระสงฆ์หมู่ใดเป็นสรณะอันเกษมสูงสุดของสัตว์ทั้งหลาย

ตะติยานุสสะติภฺฐานัง วันทามิ ตัง ทิระนะหัง

ข้าพเจ้าไหว้พระสงฆ์หมู่นั้น อันเป็นที่ตั้งแห่งความระลึก
องค์ที่สามด้วยเศียรเกล้า

สังฆัสสาหสมิทาโส (ทาสี)^๑ วะ, สังโฆ เม ตามิกิสสะโร

ข้าพเจ้าเป็นทาสของพระสงฆ์, พระสงฆ์เป็นนายมีอิสระ
เหนือข้าพเจ้า

สังโฆ ทุกขัสสะ ฆาตา จะ วิฆาตา จะ หิตฺตัสสะ เม

พระสงฆ์เป็นเครื่องกำจัดทุกข์, และทรงไว้ซึ่งประโยชน์แก่
ข้าพเจ้า

สังฆสภาทั้ง นียาเทมิ สระรัฐชีวิตัญจิทั้ง

ข้าพเจ้ามอบกายถวายชีวิตนี้แด่พระสงฆ์

วันทนต์โททั้ง (วันทนต์ทั้ง)^๑ จะริสตามิ, สังฆสโสปฏิบัติปันนะตัง

ข้าพเจ้าผู้ให้อยู่จักประพฤติดตาม, ซึ่งความปฏิบัติดีของ
พระสงฆ์

นัตติ เม สระระณัง อัญญัง, สังโฆ เม สระระณัง ะรัง

สรณะอื่นของข้าพเจ้าไม่มี พระสงฆ์เป็นสรณะอันประเสริฐ
ของข้าพเจ้า

เอเตนะ สัจจะวัชเชนะ, วัทเพยยัง สัตถุ สาละเน

ด้วยการกล่าวคำสัจนี้, ข้าพเจ้าพึงเจริญในพระศาสนา
ของพระศาสดา

สังฆัง เม วันทะมานะ, (วันทะมานายะ)^๒

ยัง ปุญญัง ปะสุตัง อิธะ

ข้าพเจ้าผู้ให้อยู่ซึ่งพระสงฆ์, ได้ชวนขวายนุญใดในบัดนี้

สัพเพปิ อันตะรายา เม, มาเหสุง ตัสสะ เตชะสา

อันตรายทั้งปวงอย่าได้มีแก่ข้าพเจ้าด้วยเดชแห่งบุญนั้น

*กาเยนะ วาจาเย ะ เจตะสา วา

ด้วยกายก็ดี ด้วยวาจาก็ดี ด้วยใจก็ดี

สังฆะ กุกัมมัง ปะกะตัง มะยา ยัง

กรรมน่าติเตียนอันใดที่ข้าพเจ้ากระทำแล้วในพระสงฆ์

สังโฆ ปะฏิคคัณหะตุ อัจจะยันตัง

ขอพระสงฆ์จงงดซึ่งโทษล่วงเกินอันนั้น

กาลันตะเร สังวะริตุง ะ สังฆะ

เพื่อการสำรวมระวังในพระสงฆ์ในกาลต่อไป

(จบคำทำวัตรเย็น)

พระคาถาชินบัญชร

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

วิธีสวดพระคาถาชินบัญชร

การเริ่มต้นสวดภาวนาให้หาวิธี คือ วันพฤหัสบดีเป็นวันเริ่มต้น โดยน้อมนำดอกไม้ธูปเทียน ถวายบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย และดวงพระวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ใต้ถื่นก็ดี ถ้าไปไม่ได้ก็ให้ระลึกถึงท่านหันหน้าไปทางวัดระฆังฯ ก็ใช้ได้ เมื่อบูชาพระรัตนตรัยและดวงพระวิญญาณของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ แล้วจึงเริ่มต้นสวด โดยอ่านตามบทให้ได้ ๑ จบ ก็เป็นอันเสร็จพิธีเริ่มต้น

จากนั้นก็หมั่นท่องบ่อยๆ จนจำได้แม่นยำ ยิ่งคล่องก็ยิ่งดี สวดหนึ่งจบก่อนนอนทุกคืน ถ้าจะเดินทางไปต่างถิ่นก่อนจะไปให้สวดภาวนาหนึ่งจบ แล้วจึงบ่ยหน้าไปจะปลอดภัยนอนกลางคืนไม่สะดุ้งตกใจหรือหวาดผวา เข้าตื่นมาจะทำน้ามนต์ล้างหน้าก็ให้จูดรูปเทียนบูชาพระคาถาหนึ่งจบน้าไปล้างหน้า รดตัว จะมีกำลังใจ จะทำมาค้าขายให้ระลึกถึงเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ทำน้ามนต์ด้วยพระคาถานี้น้าไปพรมข้าวของจะขายดี จะมีพระของสมเด็จพระพุฒาจารย์หรือไม่ก็ตาม สวดพระคาถานี้ก็เท่ากับมีพระสมเด็จฯ ของท่านเหมือนกันเจ็บไข้ได้ป่วยทำน้ามนต์ด้วยพระคาถานี้ จะช่วยได้ไม่มากนักน้อย หมั่นภาวนาไว้ จะมีสุคติภูมิ เป็นที่ตั้ง ถ้ามีเหตุอันตรายใดๆ จะทำให้แคล้วคลาดไป ใครคิดร้ายก็แพภัยเป็นของมีค่านับประมาณมิได้ เป็นสมบัติอันอมตะที่เจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ได้ทิ้งไว้ให้ลูกหลานใช้สวดภาวนาป้องกันภัยนานาประการ

พระคาถาชินบัญชร

ก่อนที่เจริญภาวนาให้ตั้งจิตใจให้เป็นสมาธิแล้วระลึกถึงเจ้า
ประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) แล้วตั้งนะโม ๓ จบ
ส่วนบทนำข้างล่างนี้ตามฉบับเดิมนี้ไม่มี ไม่ทราบว่าผู้ใด
ต่อเติมเข้าไป บทนี้เป็นบทให้พรแก่ผู้อื่นของเจ้าประคุณสมเด็จพระโต
ท่านใช้เวลาให้พรแก่พวกญาติโยมที่ไปหาท่านผู้ใดจะสะดวกด้วย
หรือไม่ ก็ไม่เป็นไร แล้วแต่ความศรัทธา

ปุตตะกาโม ละเภ ปุตตัง	ธนะกาโม ละเภ ธะนัง
อิตถิ กาเย กายะญายะ	เทวานัง ปิยะตัง สุตฺวา
อิติปิ โส ภะคะวา	ยะมะราชาโน ท้าวเวสสุวัณโณ
มรณัง สุขัง อระหัง	สุคะโต นะโม พุทธายะ

แปลตามใจความว่า ผู้ปรารถนาบุตร ขอให้ได้บุตรสมความ
ปรารถนา ผู้ปรารถนาทรัพย์ จะได้ทรัพย์สมความปรารถนา
และขออัญเชิญเทวดาจงมาร่วมรับรู้อนุโมทนาให้เขาเหล่านั้น
จงสำเร็จตามความปรารถนาทุกประการ

(๑) ชะยาสะนะกะตา พุทธา เซตฺวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุตฺตจาสะกัง ระตัง เย ปิวิงสุ ณะราสะภา.

พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใด ประทับบนชัยบัลลังก์ ทรงเป็น
บุคคลผู้องอาจ พิชิตพญามาราชราชผู้พรั่งพร้อมด้วยไพร่พลแล้ว
เสวยอมตรส คืออริยสังขารทั้งสี่ประการ

(๒) ตัณหังคะราทะโย พุทธา อัญญะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติภุจฺจिता มัยหัง มัตตะเก เต มุนิสสะรา.

พระพุทธเจ้าผู้บำเพ็ญสมาบัติให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์
มียี่สิบแปดพระองค์ มีพระตัณหังกรเป็นต้น ขออัญเชิญพระจอม
มุณีทั้งหมดนั้นมาประดิษฐานเหนือกระหม่อมของข้าพเจ้า

(๓) สีเส ปะติภูจฺจิต มัยหัง พุทฺโธ ฐัมโม ทวีโลจะเน
สังโฆ ปะติภูจฺจิต มัยหัง อูเร สัพพะคุณากะโร.

ขออัญเชิญสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประดิษฐานที่ศีรษะ
ขออัญเชิญพระธรรมประดิษฐานที่ดวงตาทั้งสอง ขออัญเชิญพระสงฆ์
ผู้เป็นอากรบ่อเกิดแห่งความดีทุกประการประดิษฐานที่อุระของ
ข้าพเจ้า

(๔) หะทะเย เม อะนุรุทฺโธ สาริปุตฺโต จะ ทักขิณ
โกณทัณฺณ ปุพพะภากัสมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก.

ขอเชิญพระอนุรุทธะประดิษฐานอยู่ที่หัวใจพระสารีบุตรอยู่
ที่แขนเบื้องขวาพระโมคคัลลาน์อยู่ที่แขนเบื้องซ้ายพระอัญญาโก
ณทัณฺณอยู่เบื้องหน้า

(๕) ทักขิณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุลา
กัสสะโป จะ มะหานาโม อุกาสุง วามะโสตะเก.

ขอเชิญพระอานนทกับพระราหุล ประดิษฐานที่หูเบื้องขวา
พระมหากัสสปะกับพระมหานามะทั้งคู่ อยู่ที่หูเบื้องซ้ายของข้าพเจ้า

(๖) เกสะโต ปิณฺณภากัสมิง สุริโย วะ ปะกังกะโร
นิสินโน สิริสัมปโน โสภิต มุนิปุงคะโว.

ขอเชิญพระโสภิตะยอดมุนิผู้มีแสงสว่างเพียงดังดวงอาทิตย์
สมบูรณ์ด้วยสิริ จงสถิตอยู่ในส่วนเบื้องหลังจากเส้นผม คือที่ท้ายทอย
ของข้าพเจ้า

(๗) กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาตะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปะติภูจฺจิต คุณากะโร.

ขอเชิญพระกุมารกัสสปเถระ ผู้แสวงหาคุณอันยิ่งใหญ่ มี
คำพูดอันวิจิตรไพเราะ เป็นบ่อเกิดแห่งคุณธรรมประดิษฐานอยู่เป็น
ประจำที่ปากของข้าพเจ้า

(๘) ปุณฺโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาตินันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิม ชาตา นละภา ติละกา มะมะ.

ขอเชิญพระปุนณะ พระองคุลิมาล พระอุบาลี พระนันทะ
แลพระสีวลี พระเถระทั้ง ๕ องค์นี้ จงปรากฏเกิดเป็นคิลก
รอยjemที่หน้าผากของข้าพเจ้า

(๙) เสสาตีติมหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มหาเถรา ชิตะวันโต ชินะระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเกสุ สัตถุตา.

ขอเชิญพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้ชนะกิเลสแล้วเป็นพระสาวก
ของพระชินเจ้า พระมหาเถระทั้ง ๘๐ เหล่านี้ล้วนชนะกิเลสแล้ว
เป็นโอรสของพระชินเจ้า รุ่งเรืองด้วยเดชแห่งศีลจงประดิษฐานที่
อวัยวะน้อยใหญ่ของข้าพเจ้า

(๑๐) ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิณ เมตตะสุตตะกัง
ระชัคคัง ปัจจะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง.

ขออัญเชิญพระรัตนสูตรปรากฏ ณ เบื้องหน้าพระเมตตสูตร
ปรากฏ ณ เบื้องขวาพระรชัคคสูตรปรากฏ ณ เบื้องหลังพระ
อังคุลิมาลสูตรปรากฏ ณ เบื้องซ้าย

(๑๑) ขันธะโมระปะริตัตถุจะ อาภานาภियะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสา ปากะระสัณฐิตา.

ขออัญเชิญพระขันธปริตร พระโมรปริตร และพระอาภานา
ภยสูตรปรากฏเป็นเครื่องกางกั้นในนภากาศ ขอเชิญพระปริตร
และพระสูตรที่เหลือปรากฏเป็นปราการ

(๑๒) ชินาณวระสังยุตตา สัตตปปากการะลังกะตา
วตะปิตตาทิสัญชาตา พาหิรัชตคูปัททะวา
อะเสสวาณิยังยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา.

ขออัญเชิญพระปริตรและพระสูตร อันประกอบด้วยอำนาจ
อันประเสริฐของพระชินเจ้าประดับเป็นกำแพงเจ็ดชั้นโรกภัย
อุปัทวะทั้งภายนอกทั้งภายใน อันเกิดแต่เหตุมีโรคลมและโรคดี
เป็นต้น จงถึงความหมดสิ้นไปมิได้เหลือด้วยเดชานุภาพแห่งพระ
อนันตชินเจ้า

(๑๓) วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทเธปัญฺหะเร
ชินะปัญฺหะระมัชฌมฺหิ วิหะรันตังมะหิตะเล
สะทาปาเลนตุมิงสัพเพ เตมะหาปฺริสาสะภา.

เมื่อข้าพเจ้ากระทำกิจของตนอยู่ในพระบัญชรของพระสัม-
มาสัมพุทธรเจ้าทุกเมื่อขอพระมหาบุรุษผู้่องอาจทุกพระองค์
เหล่านั้น โปรดคุ้มครองข้าพเจ้าผู้อยู่ ณ พื้นแผ่นดินอันเป็นท่ามกลาง
แห่งบัญชรของพระชินเจ้าในกาลทุกเมื่อเถิด

(๑๔) อิจเจวะมันโต สุกฺคโต สุรักโข

ชินานุภาเวนะ ชิตุปัททะโว

ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโฆ

สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย

สัทธัมมานุภาวะปาลิตो จะรามิ ชินะปัญฺหะเรติ.

ข้าพเจ้าได้รับการคุ้มครองปกปักรักษาภายในเป็นอันดีฉะนี้
แลมีอุปัทวะอันชนะแล้ว ด้วยอานุภาพแห่งพระชินเจ้ามีหมู่ข้าศึก
อันชนะแล้ว ด้วยอานุภาพแห่งพระธรรมเจ้ามีอันตรายอันชนะแล้ว
ด้วยอานุภาพแห่งพระสังฆเจ้าเป็นผู้อันอานุภาพแห่งพระสัทธรรม
ปกป้องแล้วดำเนินชีวิตอยู่ในบัญชรของพระชินเจ้า ดังนี้แล.

นมการสัทธิคาถา

บทนี้ใช้สวดนมัสการพระรัตนตรัย (ใช้แทน สัมพุทฺธะ)

โย จักขุมา โมหะละลาปะกัฏฐุ
ตามัง วะ พุทฺโธ สุคะโต วิมุตโต
มารัสสะ ปาสา วินิโมจะยันโต
ปาเปสสิ เขมัง ชะนะตัง วินยยังฯ
พุทฺธัง ะรันตัง สิริสะ นะมามิ
โลกัสสะ นาถัญจะ วินายะกัณฺฐจะ
ตันเตชะสา เต ชะยะสัทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตฺฯ

ธัมโม ชะโข โย วียะ ตัสสะ สัตถุ
ทสเสสิ โกกัสสะ วิสุทฺธิมคคัง
นียยานิโก ธัมมะชะรัสสะ ฐาโร
สาตาอะโห สันติกะโร สุจิณฺโณฯ
ธัมมัง ะรันตัง สิริสะ นะมามิ
โมหปปะทาลัง อุปะสันติทาหัง
ตันเตชะสา เต ชะยะสัทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตฺฯ
สัทธัมมะเสนา สุคะตานุกุโย โย
โลกัสสะ ปาปปะกิเลสะเขตตา

สันโต สะยัง สันติโยชะโก จะ
สุวากขาตะธัมมัง วิทิตัง กะโรติฯ
สังฆัง ะรันตัง สิริสา นะมามิ
พุทธานุพุทฺธัง สะมะสีละทิฏฐิง
ตันเตชะสา เต ชะยะสิทธิ โหตุ
สัพพันตะรายา จะ วินาสะเมนตุฯ

สัมพุทธะ

บทสวดว่าด้วยคำนมัสการพระพุทธเจ้า, ๓,๕๘๔,๑๕๒ พระองค์

สัมพุทธะ อัญญะวิสัยญะ	ทวาทะสัจญะ สะหัสสะเก
ปัญญะสะตะสะหัสสานิ	นะมามิ สิริสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญญะ สังฆัญญะ	อาทะเรนนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาวนะ	หันตุวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโต
เตสัง ธัมมัญญะ สังฆัญญะ	อาทะเรนนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาวนะ	หันตุวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโต
สัมพุทธะ นะวุตตุระสะเต	อัญญะจิตตาพีสะสะหัสสะเก
วิสะติสะตะสะหัสสานิ	นะมามิ สิริสา อะหัง
เตสัง ธัมมัญญะ สังฆัญญะ	อาทะเรนนะ นะมามิหัง
นะมะการานุภาวนะ	หันตุวา สัพเพ อุปัททะเว
อะเนกา อันตะรายาปี	วินัสสันตุ อะเสสะโตฯ

หมายเหตุ พยัญชนะใดที่มี (.) ให้ออกเสียงได้เพียงครั้งเดียว คือออกเสียงเร็วและเบา

มงคลสูตร

สูตรว่าด้วยมงคลชีวิต ๓๘ ประการ ใช้สวดเพื่อเสริมสิริมงคล

อะเสวะนา จะ พาลานัง
ปฐา จะ ปะชะนียานัง
ปะฏิฐปะเทสะวาโส จะ
อิตตะสัมมาปะณิธิจะ
พาหุสัจญจะ สิปปัญจะ
สุภาสิตา จะ ยา วาจา
มาตาปิตุอุปัฏฐานัง
อะนาकुลา จะ กัมมันตา
ทานัญจะ รัชมะจะริยา จะ
อะนะวัชธานี กัมมานิ
อาระตี วิระตี ปาปา
อัปปะมาโท จะ รัชมะสุ
การะโว จะ นิวาโต จะ
กาเลนะ รัชมัสสะวะนัง
ขันตี จะ โสวะจัสสะตา
กาเลนะ รัชมะสากัจฉา
ตะโป จะ พรหมะจะริยัญจะ
นิพพานะสังนิกิริยา จะ
สุญฺฐัสสะ โกละรัมเมหิ
อะโสกัง วิระชัง เขม็ง
เอตาทิสานิ กัตวานะ
สัพพัตตะ โสตถิง คัจฉันติ

ปณัตตานัญจะ เสวะนา
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ปุปเพ จะ กะตะปุญญะตา
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
วินะโย จะ สุสิกขิโต
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ปุตตะทาร์สสะ สังกะโห
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
ญาคะกานัญจะ สังกะโห
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
มัชชะปาณา จะ สัตถุญโหม
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
สันตุฎฐิ จะ กะตัญญุตา
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
สะมะณานัญจะ ทัสสะนัง
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
อะริยะสัจจานะ ทัสสะนัง
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
จิตตัง ยัสสะ นะ กัมปะติ
เอตัมมังคะละมุตตะมังฯ
สัพพัตตะมะปะราชาตา
ตันเตสัง มังคะละมุตตะมันติฯ

รัตนสูตร

สูตรว่าด้วยการพรรณนาคุณของพระรัตนตรัยใช้สวดเพื่อขับไล่
เสนียดจัญไร โรคภัยไข้เจ็บ ภูตผีปีศาจ

ยังกิญจิ วิตตัง อีระ วา หุรัง วา
สัคเคสุ วา ยัง ระตะนัง ปะณีตัง
นะ โน สมะมัง อตฺติ ตะถาคะเตนะ
อิทัมปิ พุทฺธะ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺติ โหตุฯ

ขะยัง วิราคัง อะมะตัง ปะณีตัง
ยะทฺชณะคา สักกะมะนี สะทาหิโต
นะ เตะนะ รัมเมนะ สมะตฺติ กิญจิ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺติ โหตุฯ

ยัมพุทฺธะเสฏฺฐิ ปะริวัณณะยิ สุจิง
สะมาธิมานันตะริกัณฺเณมาหุ
สะมาธินา เตะนะ สะโม นะ วิชชะติ
อิทัมปิ รัมเม ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺติ โหตุฯ

เย ปุคคะลา อัญฺฐะ สะตัง ปะสัฏฺฐา
จัตตาริ เอตานิ ยูกานิ โหนติ
เต ทักกะณียา สุคัคคัสสะ สาวะกา
เอเตสุ ทินนานิ มะหัพพะลานิ
อิทัมปิ สัจเจ ระตะนัง ปะณีตัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวตฺติ โหตุฯ

เย สุปปะยุดตา มะณะสา ทัพเพนะ
นิกคามิโน โคตะมะสาสะนัมहि
เต ปัตติปัตตา อะมะตัง วิคฺขะ
ลัทธิ มุชา นิพพุติง ภูชชะมานา
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

จีณัง ปุราณัง นะวัง นัตถิ สัมภะวัง
วิรัตตะจิตตาเยติเก ภาวัสุมิง
เต จีณะพีชา อะวิรุพหิฉันทา
นิพพันติ ธีรา ยะถายัมปะทีโป
อิทัมปิ สังฆะ ระตะนัง ปะณัตถัง
เอเตนะ สัจเจนะ สุวัตถิ โหตุฯ

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานีวะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
พุทฺธัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุฯ

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานีวะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
ธัมมัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุฯ

ยานีระ ภูตานิ สะมาคะตานิ
ภุมมานิ วา ยานีวะ อันตะลิกเข
ตะถาคะตัง เทวะมะนุสสะปุชิตัง
สังฆัง นะมัสสามะ สุวัตถิ โหตุฯ

ปัญญาที่แท้จริงเกิด “การมีสติในทุกๆ อิริยาบถ”
การฝึกปฏิบัติของท่าน ต้องเริ่มขึ้นทันทีที่ท่านตื่นนอนตอนเช้า
และต้องปฏิบัติติดต่อกันไป

ผู้ที่เข้าถึงธรรมได้อย่างแท้จริงแล้ว ท่านจะอยู่เหนือกิริยา
อาการภายนอกทุกอย่าง ที่ท่านทำก็มีแต่การอ่อนน้อมถ่อมตน
ทั้งนี้ก็เพราะว่า ท่านพ้นจากความเห็นแก่ตัวเสียแล้ว

พระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท)

**รายนามผู้บริจาคทรัพย์สินสร้างยามถวาย พระสังฆาธิการ
ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระครูอนุกิจจารธรรณ
(หลวงพ่อแสบ อินทชุกโก อดีตเจ้าอาวาสวัดบางพูดใน)**

SB Furniture (ในนามบริษัทสถกทอง(ไทย) จำกัด

คุณณตุง-คุณสิริลักษณ์ แซ่มวงษ์	จ.อ.อาณัติ-คุณวรวรรณ แซ่มวงษ์
คุณมนู-คุณจำเนียร กลิ่นขจร	จ.ส.อ.จริยะ-คุณจิราวรรณ สายสุทธิ
คุณสิทธิชัย-คุณปภินิหทัย สายสุทธิ	อาจารย์ บุญเสริม-คุณจงกล สมสุข
คุณสำลี นาคชำนาญ	ร.ต. มนตรี พวงคุ้มชู
คุณกันต์คนย์-คุณวิไลวรรณ-ค.ญ.อิสริย์ ชูแสง	คุณเฉลา-คุณปริศนา เกษร
คุณณรงค์-คุณวิไลวรรณ เกษร	คุณปริชา-คุณเจริญพร จันทร์แดง
คุณสุชาติ-คุณอนุรีย์ แดงจุต	ครอบครัว ปลั่งกมลชัย-ปลั่งกมลดิษฐ์
คุณจากรวรรณ แพพันธ์	คุณสิงห์-คุณสมัย-คุณอนุสรณ์ อยู่แดง
คุณยารัต ร้อยผั่ง	คุณบุญมา-คุณประภา ชุ่มชาติ
คุณกัลยาณี รอดแก้ว	คุณฐชาติ-คุณมนต์นันท์ ศรทอง
คุณมาลี คงสวัสดิ์	คุณสนิท ค่ายบางกรูด
คุณไสว คุณหอมทอง	คุณเฉลิม จันทร์เพชร
คุณโสภณ เสริฐสอน	คุณธานี รวยบุญส่ง
คุณประทีป แก้วพลอย	
คุณสมพงษ์ คุณละเมียด นาคน้อย	คุณไฉ ชุ่มชาติ
คุณจำลอง นกออก	
คุณสัมพันธ์ ประสาททอง	คุณชวนพิศ บุญเรือน
คุณทองใบ นิยมเมือง	
คุณดวงกมล บุญเรือน	คุณธงชัย-คุณบรรจง ทองคาช
คุณลำพวน รูปแก้ว	
คุณบุญนุช-คุณไพโรจน์ คุ้มอิม	คุณบัวสละ-คุณช่อผกา รัตนเสถียร
พ.ต.ท.ทวี ชีระสิทธิ์	คุณสุณีย์ ทัดบัวขำ
คุณหนูยิ้ม มงคลสุกลน	
คุณวัชร ตาสอน	คุณละมุด จันทร์แดง
คุณพรกมล คงเย็น	
คุณแม่อรุณี เรืองนนท์	คุณสุนันทา เฉยเพชร
คุณสัมฤทธิ์ เฉยเพชร	

พระแสง ปัญญาวิชโร คุณทองใบ ชุ่มชาติ   คุณพิศาล อินทร์บุญ
 คุณวรรณนา ปลื้มสะไชย คุณสุทัศน์ สีสิริ   คุณชูศรี บ่อมพรหม
 คุณวิฑูรย์-คุณพรทิพย์ เผือกยิม   คุณชุม-คุณสมใจ เก่งสังข์
 คุณณัฐพงษ์ พิมพ์แก้ว-นางสาวยุภาพร อุทิศให้คุณทศพร เจาะสุนทร
 ต.ร.มโหสถ-ต.ร.สมพร ปิ่นโตชา และครอบครัว
 น.ส.ไพรินทร์ มาแย้ม   ครอบครัวคุณมาลัย เก่งสังข์   คุณประไพ วิริยุดศิลป์
 คุณทนง-คุณสุภา กลั่นกลาย   คุณสมประสงค์-คุณลำภา บังทา
 คุณบำจาลอง สระจันทร์โท   จ.ส.อ.ปราณี-คุณชลอ คณานับ
 คุณสุเทพ วรภรณ์-น.ส.พรทิพา ลาวัลย์วิวัฒน์   คุณสุรัชย์ พร้อมแก้ว
 คุณขอบ-คุณเป้า-คุณตู๋ จันทร์แดง   คุณจอม-คุณมาลัย บุญ
 คุณจินตนา ปิไพราะ   คุณแม่ทองเจือ นิมสวัสดิ์   คุณสงวน เต๊ะฮั่น
 คุณถิตตา-คุณสิทธิพร สัมฤทธิ์   คุณน้อย พ่วงแดง   คุณสวญ ปราบราบ
 คุณบุญเลียม พลทะกลาง   คุณอาหมวย
 คุณสุนันท์ เพ็ชรรัตน์ และครอบครัว   อุทิศให้คุณพ่อสุพรรณ-คุณแม่แม่น
 เต๊ะฮ้วน และคุณแม่จำลองพิน้อยหน้า เพ็ชรรัตน์
 คุณแถม-คุณธิดาวิรัตน์ หล่อทอง   คุณสุวรรณ บุญสุข และครอบครัว
 อุบาตกอุบาติกา วัดบางพุดใน   ครอบครัว จ.ส.อ.คณิง พ่วงพลับ
 พระสุชาติ สุชาโต   อาจารย์ วุฑ
 คุณปู่ คันทรง-คุณย่าสมจิตต์ แสงกระสินธุ์   คุณปัทมาพร มาประดิษฐ์
 คุณนา อุทิศให้นายอภิชาติ เนตกุล   คุณชุนน้อย แต้กู
 คุณสมิตร-คุณสุพัฒน์ ฐิทิพ   อุทิศให้คุณพ่อสุพรรณ-คุณแม่แม่น เต๊ะฮ้วน
 คุณภิรมย์-คุณนิยม-คุณจิระวัฒน์-คุณอะนิชา-ต.ช.วิรัชศรีบุญ จันแก้ว
 คุณจำเริญ ยังประภา   ต.ร.มโหสถ และ ต.ร.สมพร ปิ่นโกชา และครอบครัว
 คุณพิมพ์ประภา จิยาศักดิ์

เจ้าภาพสวดพระอภิธรรม พระอาจารย์เส

วันที่ ๘ มี.ค. ๒๕๕๗-๒๕๕๘

ร้านยิ่งเจริญคาราโอเกะ

คุณอาภัสรา คลินิกทันตกรรม ปากเกร็ด

คุณกัญญา พิกสังข์

คุณธานี รวยบุญส่ง

คุณย่าสมจิตร์-คุณปู่คันทรอง แสงกระสินธุ์

คุณปู่กลิ้ง แก้วสะพานและญาติ

คณะสงฆ์ จ.นนทบุรี

คณะสงฆ์ วัดเกาะพญาเจ่ง พร้อมด้วยอุบาสกอุบาสิกา

คุณจันทร์เพ็ญ หิมสาใจ พร้อมบุตรธิดา

คณะครูโรงเรียนวัดบางพุทไธ และสถาบันการเงินปากเกร็ด

แม่ชีเสงี่ยม-คุณสมศรี-คุณสมศักดิ์ พร้อมครอบครัววงศ์เกิด

ตระกูล เกื้อนโตะ

จ.อ. สุวรรณ ศาสตร์นันท์ (คณะศิษย์บรรเลงดนตรีไทย)

รายนามผู้ถวายพวงหรีด

คณะสงฆ์วัดบ่อ

สุริยาหิบบพ

คุณวิชัย บรรตาศักดิ์ (นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด)

คุณวิรัตน์ บรรตาศักดิ์ (รองนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด)

พ.ต.อ.ธงชัย เย็นประเสริฐ (นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี)

พ.ต.อ.เอนก-พ.ต.ท.หญิง กมลวรรณ ไพศรี

ส.จ.สุวิศิษฐ์ พงศ์ภรณ์ภานุ (สมาชิกบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี)

คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดบางพุทไธ

ประธานคณะกรรมการชุมชนปากเกร็ดร่วมใจ ๗

อุบาสกอุบาสิกาวัดบางพูดใน

คณะสงฆ์วัดเกาะพญาเจ่ง

ส.จ.ทองใบ เสริฐสอน (สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี)

คุณโรจน์นทร์ วงศ์สงเคราะห์ (เลขาอดีต ส.ส.เจริญ นนทสิทธิ์)

ส.ท.ยุทธนา จิตรบรรเทา

คุณปู่ถึง แก้วสะพาน (พร้อมครอบครัว)

คุณประกอบ-คุณประวิง ปานหลิม

คุณกัญญา พักสังข์ พร้อมครอบครัว

คณะครูโรงเรียนวัดบางพูดใน

คุณสมนึก โตสิงห์ (ประธานหมู่บ้านชุมชนวัดบางพูดใน (ที่นาวัด) และคณะกรรมการ)

คุณธนະสิทธิ์ ศิริวรรณ (ผู้อำนวยการโรงเรียนปากเกร็ด)

คุณนินพร อ่อนละอ (ประธานชุมชนการเคหะ)

คณะสงฆ์วัดบางพูดใน

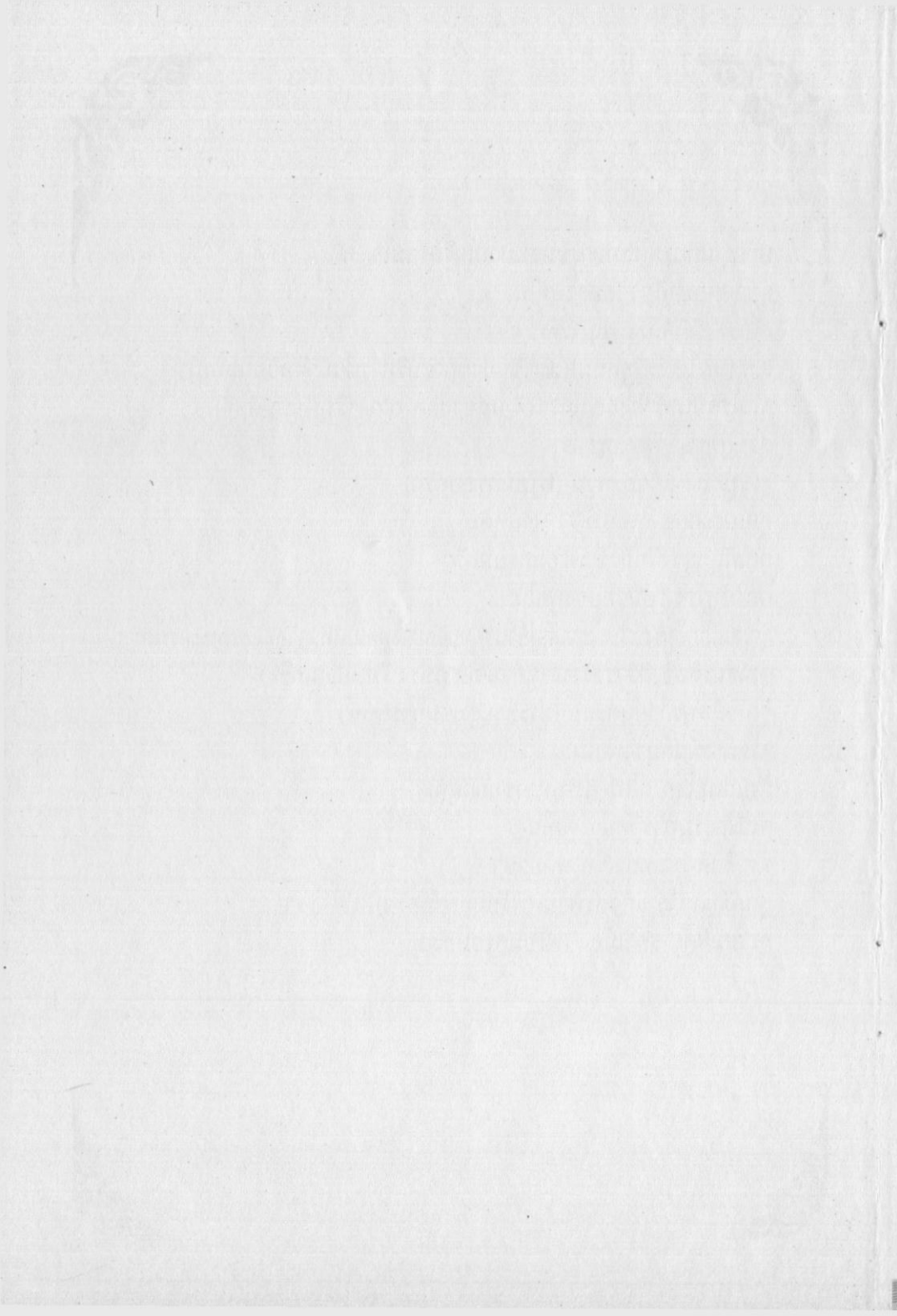
ร้านสิทธิโชค สโตว์ (ปากทางซอยวัดกู่)

คณะกรรมการวัดบางพูดใน

ร.ต.จิตต์-คุณทองเจือ พุกอาสา

คุณบัวหม่ม แก้วสะพาน (พร้อมครอบครัว)

คุณสมจิตร สองเมือง (พร้อมครอบครัว)

ถาดปิ่น 20 ชิ้น 1,200.-	= 24,000.-	
ผ้าโสรทวายพระพิธี 20 ผืน 1,000.-	= 20,000.-	
ย่าม 30 ใบ 300.-	= 9,000.-	
ที่นั่งสี่ขั้วระสัง 300 เล่ม 20.-	= 10,000.-	
รวมเป็นเงิน	= 63,000.-	(ตกตม้นสามพันบาท)

ผู้มีอาตาร กระเพาะปลา
 สกชชชง 1 ชุ่ม (ในนามบริษัทสกชชชง (ไทย) จำกัด)

ด้วยผลงานสั่ง
อันพึงบังเกิดจากการจัดพิมพ์หนังสือสวดมนต์นี้
ขอกราบขอขมาถวาย
เพื่อเทอดทูลบูชาพระคุณ
พระครูพนนทกิจจาภรณ์ (หลวงพ่อแสง อินฺทจกฺโก)
เนื่องในงาน
พิธีพระราชทานเพลิงศพ
ณ เมรุวัดบางพูดใน
ต.ปากเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
วันที่ ๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘